

TAITEEN PERUSOPETUKSEN KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPETUSSUUNNITELMA

POHJOIS-HELSINGIN KUVATAIDEKOULU

TAITEEN PERUSOPETUKSEN KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPETUSSUUNNITELMA

POHJOIS-HELSINGIN KUVATAIDEKOULU

SISÄLLYS

TAITEEN PERUSOPETUS POHJOIS-HELSINGIN KUVATAIDEKOULUSSA ...8

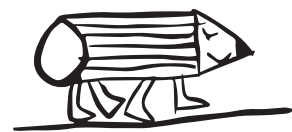
1. OPPILAITOKSEN TOIMINTA-AJATUS ...10

1.1. Taiteen perusopetuksen osana
ja sen rinnalla toiminnan tavoitteita ovat ...10

2. OPPILAITOKSEN ARVOT ...12

2.1. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ...12

2.2. Moniarvoinen taide ja kulttuuri ...12

- 2.3. Yksilöllisyys ...13
- 2.4. Yhteisöllisyys ...13
- 2.5. Kestävä tulevaisuus, saatavuus ja saavutettavuus ...13
- 2.6. Ympäristösuhde ja osallisuus ...14

3. OPPIMISYMPÄRISTÖT ...15

- 3.1. Sosiaalinen oppimisympäristö ...15
- 3.2. Opetustilat ja niiden lähiympäristö ...15
- 3.3. Työvälineet, tilat ja materiaalit ...16

4. OPPIMISKÄSITYS ...17

- 4.1. Prosessi ja vuorovaikutus ...17
- 4.2. Yksilöllisyys, yhteisöllisyys, osallisuus ...18
- 4.3. Moniaistisuus ...18

5. TYÖTAVAT ...19

6. OPPILAITOKSEN TOIMINTAKULTTUURI ...20

- 6.1. Yhteisöllisyys ja osallisuus ...20
- 6.2. Yhteiset sopimukset ja tavoitteet ...21
- 6.3. Kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus ...22
- 6.4. Yksilön suoja ja oikeudet ...23

7. TAITEEN PERUSOPETUKSEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN YHTEISET TAVOITTEET ...24

7.1. Taiteen perusopetuksen kuvataiteen
laajan oppimäärän opinnoista lyhyesti ...24

8. TAITEEN PERUSOPETUKSEN KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT ...26

8.1. Opintojen tavoitteet ...27

8.2. Opintojen keskeiset sisällöt ...28

8.3. Työtavat kuvataiteen perusopetuksessa ...29

8.3.1 Työtapoja Pohjois-Helsingin kuvataidekoulussa ...29

9. POHJOIS-HELSINGIN KUVATAIDEKOULUN OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE ...30

9.1. Varhaisiän kuvataidekasvatus 45–204 oppituntia ...30

9.2. Perusopinnot 800 oppituntia ...31

9.2.1. Kuvataiteen perusteet -opintokokonaisuus 400 oppituntia ...31

9.2.2. Laajat kuvataiteen opinnot -opintokokonaisuus 400 oppituntia ...31

9.3. Syventävät opinnot -opintokokonaisuus 500 oppituntia ...31

10. VARHAISIÄN KUVATAIDEKASVATUKSEN OPINTOKOKONAISUUS ...32

10.1. Tavoitteet varhaisiän kuvataidekasvatuksessa ...32

10.2. Keskeiset sisällöt varhaisiän kuvataidekasvatuksessa ...33

10.3. Työtavat varhaisiän kuvataidekasvatuksessa ...33

11. POHJOIS-HELSINGIN KUVATAIDEKOULUN PERUSOPINNOT ...35

- 11.1. Kuvataiteen perusteet -opintokokonaisuus ...35
 - 11.1.1. Taidesuhte ...36
 - 11.1.2. Visuaalinen lukutaito ...37
 - 11.1.3. Osallisuus ja vaikuttaminen ...37
- 11.2. Kuvataiteen perusteet -opintokokonaisuuden keskeiset sisällöt ...39
 - 11.2.1. Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot ...39
 - 11.2.2. Omat kuvat ...40
 - 11.2.3. Taiteen maailmat ...40
 - 11.2.4. Visuaalinen ympäristö ...42
- 11.3. Kuvataiteen perusteet -opintokokonaisuuden työtavat ...42
- 11.4. Laajat kuvataiteen opinnot -opintokokonaisuuden tavoitteet ...44
 - 11.4.1. Taidesuhte ...44
 - 11.4.2. Visuaalinen lukutaito ...45
 - 11.4.3. Osallisuus ja vaikuttaminen ...46
- 11.5. Laajat kuvataiteen opinnot -opintokokonaisuuden keskeiset sisällöt ...48
 - 11.5.1. Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot ...48
 - 11.5.2. Omat kuvat ...49
 - 11.5.3. Taiteen maailmat ...50
 - 11.5.4. Visuaalinen ympäristö ...51
- 11.6. Laajat kuvataiteen opinnot -opintokokonaisuuden työtavat ...52

12. KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN SYVENTÄVÄT OPINNOT ...53

- 12.1. Syventävät opinnot -opintokokonaisuuden tavoitteet ...54
 - 12.1.1. Taidesuhte ...54
 - 12.1.2. Visuaalinen lukutaito ...55
 - 12.1.3. Osallisuus ja vaikuttaminen ...56

12.2. Syventävät opinnot -opintokokonaisuuden keskeiset sisällöt ...58

12.2.1. Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot ...58

12.2.2. Omat kuvat ...58

12.2.3. Taiteen maailmat ...59

12.2.4. Visuaalinen ympäristö ...59

12.2. Syventävät opinnot -opintokokonaisuuden työtavat ...60

13. OPPIMISEN ARVIOINTI ...61

13.1. Oppimisen arviointi Pohjois-Helsingin kuvataidekoulussa ...61

13.1.1. Jatkuva suullinen arviointi ja palaute ...62

13.1.2. Jatkuva suullinen vertaisarviointi ...62

13.1.3. Suullinen ryhmäarviointi/vertaisarviointi ...62

13.1.4. Suullinen palaute ryhmäarvioinnissa ...62

13.1.5. Vapaamuotoinen arviointi- ja palautekeskustelu vanhemmille avoimella opetuskerralla ...62

13.1.6. Suullinen itsearviointi ...63

13.1.7. Kirjallinen itsearviointi ...63

13.1.8. Muistelu ...63

13.1.9. Dokumentointi ...64

13.1.10. Visuaalis-kirjallinen työpäiväkirjatyöskentely ...64

13.1.11. Portfoliotyöskentely ...65

13.1.12. Kirjallinen arvointipalaute ...65

13.2. Oppimisen arvioinnin kriteerit ...66

13.2.1. Mitä arvioidaan ...66

13.2.2. Miksi arvioidaan ...66

13.2.3. Kenelle arvioidaan ...66

14. OPETUKSEN JA OPPILAITOKSEN ARVIOINTI ...67

14.1. Opettajan arviointi ...67

14.2. Koulun toiminnan arviointi ...67

15. LAAJAN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINNIN KOHTEET
JA ARVIOINNIN KRITERIT ...68
- 15.1. Kuvataiteen syventävien opintojen arviointi ...68
- 15.2. Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun taiteen perusopetuksen
kuvataiteen laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit ...69
- 15.3. Kuvataiteen perusopintojen arviointi ...70
16. TODISTUKSET ...71
- 16.1. Taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän
perusopintojen todistuksen sisältö ...71
- 16.2. Taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän
päättötodistuksen sisältö ...72
17. OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN ...73
18. OPPILAAKSI OTTAMISEN PERIAATTEET ...75
19. YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA MUIDEN TAHOJEN KANSSA ...76
20. TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN ...77
21. MUUT SUUNNITELMAT ...78
22. TAITEEN PERUSOPETUKSEN KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN
OPINNOT: OPINTOJEN RAKENNE ...79
23. TAITEEN PERUSOPETUKSEN KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN
OPINNOT: VAIHTOEHTOISET JA TÄYDENTÄVÄT OPINNOT ...80

TAITEEN PERUSOPETUS POHJOIS-HELSINGIN KUVATAIDEKOULUSSA

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulu on kuvataiteen perusopetusta järjestävä oppilaitos, jota ylläpitää Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun kannatusyhdistys ry.

Kuvataideopetus aloitettiin Itä-Pakilassa vuonna 1983 Mannerheimin Lastensuojeluliiton Pakilan osaston tukemana kerhotoimintana. 17.12.1985 perustettiin Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun kannatusyhdistys ry, jonka ylläpitämänä itsenäisenä oppilaitoksena kuvataidekoulun toiminta alkoi tammikuussa 1986.

Vuosina 1986–1992 kuvataidekoulussa annettu opetus oli opetussuunnitelmaan perustuvaa taiteen perusopetuksen kaltaista kuvataideopetusta. Pohjois-Helsingin kuvataidekoulu on antanut virallisesti taiteen perusopetusta vuodesta 1993 alkaen, kun Helsingin kaupungin kulttuuri- ja kirjastolautakunta hyväksyi 2.12.1992 koulun opetussuunnitelman. Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun kannatusyhdistys ry sai opetusministeriön myöntämän järjestämisluvan taiteen perusopetukseen 30.3.2001. Vuodesta 2004 lähtien kuvataidekoulun opetus perustui opetussuunnitelmaan, joka oli laadittu Opetushallituksen taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden kuvataiteen laajan oppimäärän perusteiden (6.8.2002) mukaisesti. 1.8.2018 alkaen koulun opetus noudattaa opetussuunnitelmaa, joka on laadittu Opetushallituksen taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusteiden (20.9.2017) mukaisesti. Ennen 1.8.2018 taiteen perusopetuksessa aloittaneet oppilaat voivat suorittaa opintojaan aikaisempaa opetussuunnitelmaa noudattaen enintään 31.7.2021 saakka.

Taiteen perusopetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta (633/1998) sekä asetukseen taiteen perusopetuksesta (813/1998). Opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista (20.9.2017) määrittelee taiteen perusopetuksen tehtävän seuraavasti.

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää taiteenalalle ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteetin rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Tässä opetussuunnitelmassa esiintyvät
kursivoidut harmaat tekstit
sisältävät suoria lainauksia
Opetushallituksen taiteen perusopetuksen
opetussuunnitelman perusteista (20.9.2017).

Oranssista linkkitekstistä
pääset suoraan ko. sivulle.

Kuvateksteissä ei mainita oppilaiden nimiä
henkilötietojen suojaamiseksi.

1. OPPILAITOKSEN TOIMINTA-AJATUS

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun kannatusyhdistys ry:n tarkoitus on edistää esittävän ja luovan kuvataiteen opetusta sekä kuvataiteiden yleistä kehittämistä Helsingin kaupungissa. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys ylläpitää Pohjois-Helsingin kuvataidekoulua.

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulu antaa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetusta kuvataiteessa 4–20-vuotiaille lapsille ja nuorille. Opetus on tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää, monipuolista ja pedagogisesti korkeatasoista. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä, *elinikäistä taiteen harjoittamista ja aktiivista kulttuurista osallisuutta*. Lisäksi luodaan edellytyksiä kuvataiteen ja muiden visuaalisen alan taiteiden ammatillisille ja korkea-asteen opinnoille.

Kuvataidekoulu järjestää opetusta Pohjois-Helsingin alueella kolmessa toimipisteessä Itä-Pakilassa, Malmilla ja Kannelmäessä.

1.1. TAITEEN PERUSOPETUKSEN OSANA

JA SEN RINNALLA TOIMINNAN TAVOITTEITA OVAT:

- Osallistua kuvataidekoulun toimialueen kulttuuritarjonnan kehittämiseen järjestämällä näyttelyitä ja yleisötapahtumia sekä toteuttamalla yhteisötaiteellisia tai paikkasidonnoisia tai muita kuvataiteellisia projekteja lähiympäristön toimijoiden kanssa.
- Toimia vuorovaikutuksessa opiskelijoiden perheiden kanssa kutsumalla vanhempia osallistumaan oppitunneille. Lisätä vuorovaikutusta järjestämällä oppilastöiden näyttelyitä, avointen ovien päiviä, vanhempainiltoja, tapahtumia, palaute- ja arviointikyselyjä sekä lapsille ja vanhemmille yhteisiä kursseja.
- Toimia yhteistyössä Helsingin kaupungin, Malmitalon toimijoiden, kuten esimerkiksi Taito Etelä-Suomen käsityö- ja muotoilukoulun, Pohjois-Helsingin musiikkiopiston, Helsingin Tanssiopiston sekä Kanneltalon toimijoiden ja Pakilan musiikkiopiston kanssa.

- Laajentaa kuvataidekasvatustoimintaa Helsingin kulttuurisen kartan katvealueille, missä lapset ja nuoret jäävät asuinpaikkansa perusteella taiteen perusopetuksen ulkopuolelle.
- Kehittää matalan kynnyksen kuvataidekasvatustoimintaa, joka integroi lapsia, nuoria ja heidän perheitään suomalaiseen yhteiskuntaan sekä auttaa harrastusten ulkopuolelle jääviä lapsia ja nuoria pääsemään taiteen perusopetuksen piiriin.
- Täydentää päiväkodeissa, peruskouluissa ja lukioissa annettavaa kuvataideopetusta.
- Tukea päiväkotien ja peruskoulujen taidekasvatusta järjestämällä täydennyskoulutusta päiväkotien ja koulujen opettajille, lasten parissa työskenteleville aikuisille sekä lyhytkursseja koululais- ja päiväkotiryhmille.
- Toimia yhteistyössä Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liiton, Taiteen perusopetusliiton, muiden kuvataidekoulujen ja taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten kanssa.
- Kehittää taidekasvatusta Suomessa ja osallistua siihen liittyvään koulutukseen.
- Kehittää kansainvälistä verkostoa ja yhteistyötä taidekasvatusta järjestävien kansainvälisten tahojen kanssa.

Akryylimaalaus, 9–11-vuotiaat.

2. OPPILAITOKSEN ARVOT

2.1. TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun opetussuunnitelman kansikuvassa mustaksi ja valkoiseksi maalatut kädet kättelevät. Tämä mediataiteen työpajan oppilastyö kiteyttää koulun arvoperustan. Kaikki erilaisia kaikki samanarvoisia. Oppilaitoksella on yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, joka on laadittu yhdessä oppilaiden ja henkilökunnan kanssa. Oppilaat ovat toteuttaneet koulun päätoimipisteeseen seinämaalauksia, joiden kuvasto ottaa kantaa seksuaalisen ja sukupuolisen tasa-arvon, ihmisoikeuksien ja eläinten oikeuksien puolesta sekä korostaa taidetta moniarvoisena alueena maailmassa. Päätoimipaikan saniteettitilojen ovista on poistettu sukupuolittavat merkit.

Työpajaoppilaan seinämaalaus.

2.2. MONIARVOINEN TAIDE JA KULTTUURI

Yhdenvertaisuuden lisäksi nykytaiteen visuaalinen kieli ja kuvataiteen perinteiset ilmaisukeinot ovat oppilaitoksen tarjoaman opetuksen keskiössä. Taide taiteen vuoksi on yhtä tärkeä arvo kuin taide välineellisenä, johonkin tavoitteeseen tai tarkoitukseen tähtäävänä keinona. Nämä kaksi arvoperustaa eivät kumoa toisiaan vaan kulkevat opetuksessa rinta rinnan.

Opetuksessa perehdytään moniarvoiseen ja uudistuvaan kulttuuriperintöön sekä lasten ja nuorten omiin kuvakulttuureihin. Opetuksessa tuetaan kulttuurisen lukutaidon ja monilukutaidon kehittymistä. Koulun taiteilijaopettajat tarjoavat kuvataiteellisesti laajan ammattitaitonsa ja pedagogisen osaamisensa oppilaiden käyttövoimaksi turvallisessa oppimisympäristössä ja hyväksyvässä ilmapiirissä.

Taiteilijaopettajien henkilökohtainen suhde opetettaviin visuaalisen taiteen alueisiin tukee oppilaiden oman taidesuhteen ja taiteilijuuden kehitystä.

2.3. YKSILÖLLISYYS

Kuvataidekoulun opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset taustat ja lähtökohdat ja tuetaan identiteetin rakentumista. Oppilaiden oma elämämaailma kutoutuu luontevaksi osaksi opetusta. Opettajat mahdollistavat lasten ja nuorten yksilöllisen kasvun kuvataiteen keinojen parissa. Kuvataiteellisessa työskentelyssä tutustutaan itseen kuvan tekijänä ja opitaan kunnioittamaan toisia. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoista *visuaalista ilmaisua sekä tulkinnan ja arvottamisen taitoja*.

Taiteellisen työskentelyn parissa lapsi ja nuori oppii pitkäjänteistä työskentelyä sekä saa onnistumiskokemuksia, jotka tukevat itsetunnon kehittymistä ja edistävät oppimista myös muualla.

2.4. YHTEISÖLLISYYS

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulussa jokainen oppilas on arvokas opetusryhmän jäsenenä ja yksilönä. Kuvataiteellisen työskentelyn parissa harjoitellaan ryhmätyötaitoja ja opitaan keskustelemaan toisen persoonaa, taiteellista työskentelyä ja teoksia kunnioittavalla tavalla visuaalisten taiteiden sanastoa käyttäen. Jokaiselle taataan työrauha ja mahdolliseen kiusaamiseen puututaan välittömästi.

2.5. KESTÄVÄ TULEVAISUUS, SAATAVUUS JA SAAVUTETTAVUUS

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulu edistää sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta. Oppilasmaksut pyritään pitämään kohtuullisina, jotta harrastus olisi mahdollisimman monien saavutettavissa. Kuvataidekoulun johtokunta myöntää vuosittain vapaaoppilaspaikkoja vähävaraisten perheiden lapsille. Matalan kynnyksen taidetoiminnalla pyritään integroimaan harrastusten ulkopuolelle jääviä taiteen perusopetuksen piiriin.

Ekologisen ja taloudellisesti kestäväen tulevaisuuden edistämiseksi koulun toimipisteissä kehitetään taiteellisesta työskentelystä kertyvän jätteen kierrätystä.

Kuvataiteellisessa työskentelyssä edistetään ympäristöystävällisiä materiaalivalintoja. Oppitunneilla harjoitellaan kestävän tulevaisuuden valintoja kuvataiteellisen työskentelyn parissa. Kuvataidekoulussa opitaan sisäistämään, että materiaalien oivaltava uusiokäyttö on osa luovaa prosessia. Keskustelemalla kulluttamisen etiikasta ja arkisten valintojen vaikutuksista oppilas tulee tietoisiksi omien valintojensa merkityksestä.

2.6. YMPÄRISTÖSUHDE JA OSALLISUUS

Oppilaan suhdetta omaan lähiympäristöön, luontoon ja rakennettuun ympäristöön kehitetään kuvataiteellisen työskentelyn parissa. Ympäristön kunnioittaminen ja siitä huolen pitäminen on tärkeä arvo. Visuaalisten taiteiden opinnoissa ympäristö, luonto, kasvi-, eliö- ja eläinkunta ovat yhtä merkittäviä tutkimuskohteita kuin inhimillisen kulttuurin, taiteen ja mediakuvaston maailma. Opintojen edetessä maailmankuva laajenee. Oppilas tulee tietoisiksi omasta osallisuudestaan ja vaikuttamisen mahdollisuuksistaan suhteessa yhteiskuntaan ja ympäröivään maailmaan. Oppilaan luova ajattelu ja osallisuus kehittyvät.

Keraaminen veistos, 6–8-vuotiaat.

3. OPPIMISYMPÄRISTÖT

3.1. SOSIAALINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ

Monelle lapselle ja nuorelle Pohjois-Helsingin kuvataidekoulu on se paikka, missä häntä kuullaan ja hänet hyväksytään sellaisena kuin hän on. Opetusryhmiin pyritään luomaan turvallinen ja salliva ilmapiiri. Opetusryhmät ovat pieniä, mikä mahdollistaa henkilökohtaisen kohtaamisen opettajan ja oppilaan välillä.

3.2. OPETUSTILAT JA NIIDEN LÄHIYMPÄRISTÖ

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulu tarjoaa opetusta kolmessa toimipisteessä Itä-Pakilassa, Malmilla ja Kannelmäessä. Toimipisteiden lähiympäristöt tarjoavat keskenään varsin erilaisia stimuloivia oppimisympäristöjä, joissa näkyy monikulttuurisuus, monitaiteisuus ja moni-ilmeinen rakennettu ympäristö.

Itä-Pakilan päätoimipaikka sijaitsee pientaloalueella teollisuusrakennuksessa, jossa toimii myös Pakilan musiikkiopisto ja Pakilan voimistelijat. Tämä mahdollistaa monitaiteista yhteistyötä yhteisten projektien muodossa sekä tarjoaa tilaisuuden monitaiteisten valinnaisten opintokokonaisuuksien järjestämiseen tarvittaessa. Pakilan musiikkiopiston kanssa on järjestetty ja voidaan järjestää kuvataiteen ja musiikin yhdistelmäopetusta osana taiteen perusopetusta tai varhaisiän opintoja. Kuvataidekoulun seinän takaa kaikuva soitinharjoittelu luo tahattomiakin vertaisoppimisen tilanteita ja herkistää moniaistisesti. Samassa rakennuksessa toimivilla oppilaitoksilla on paljon yhteisiä oppilaita, mikä lisää yhteisyyden tunnetta.

Malmin toimipisteessä, Malmitalossa, toimii useita taiteen perusopetuksen oppilaitoksia, joiden kanssa on tehty ja tehdään monitaiteista yhteistyötä. Malmitalo on erittäin virikkeellinen oppimisympäristö kirjastoineen, gallerioineen ja teatterisaleineen. Malmitalolla pidettävät oppilastöiden näyttelyt - niin oman koulun kuin muidenkin Malmitalon toimijoiden - tarjoavat tilaisuuden tarkastella taidetta julkisessa tilassa laajan yleisön saavutettavissa.

Kanneltalon nuorisotilassa järjestettävä opetus tarjoaa verkostoitumismahdollisuuksia Kanneltalon ja Kaarelan alueen toimijoiden kanssa.

3.3. TYÖVÄLINEET, TILAT JA MATERIAALIT

Kuvataidekoulun toimipisteet ovat parhaalla mahdollisella tavalla kuvataidekasvatukseen soveltuvat. Koulun fyysinen oppimisympäristö luo turvalliset ja tarkoituksenmukaiset puitteet opetukselle. Opetustilojen viihtyisyyttä ja siisteyttä ylläpidetään jatkuvasti. Kalusteiden tarkoituksenmukaisuus ja turvallisuus tarkistetaan säännöllisesti. Kuvataidekoulun opetustiloissa huomioidaan esteettömyys.

Koulun kolmessa opetuspisteessä on tarjolla laaja taiteilijatasoinen materiaali- ja välinevalikoima. Jokaiseen toimipisteeseen järjestetään kulloiseenkin oppisältöön tarvittavat materiaalit ja työvälineet. Teknologia-avusteisen opetuksen laitteita ylläpidetään ja niiden saatavuus taataan. Tieto- ja viestintäteknologian käyttöä kehitetään jatkuvasti.

Työturvallisuudesta huolehditaan käyttämällä suojaimia niitä edellyttävissä työvaiheissa. Käyttöturvallisuustiedotteet ovat opettajien saatavilla. Uusia tuotteita tilattaessa pyydetään käyttöturvallisuustiedot. Kuvataiteen tekotavoissa pyritään siirtymään myrkyttömiin materiaaleihin kaikkien niiden tekniikoiden osalta, joissa se on mahdollista taiteellisen laadun kärsimättä.

Oppilastöitä laitetaan opetustiloihin esille jatkuvasti, jotta oppimisympäristö mahdollistaisi vertaisoppimisen toisten teoksia tarkastelemalla. On pedagogisesti tärkeää ja aisteja stimuloivaa nähdä omat ja toisten teokset näytteille asetettuina. Tämä lisää myös oppimisympäristön viihtyisyyttä ja konkretisoi taiteen muuttumista teokseksi, kun se esitetään toisille.

Sirkusteltoja, 7–9-vuotiaat.

4. OPPIMISKÄSITYS

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun pedagogiikka on oppilaslähtöistä, sallivaa ja moniarvoista.

4.1. PROSESSI JA VUOROVAIKUTUS

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun opetus perustuu käsitykseen oppimisesta kokonaisvaltaisena vuorovaikutteisena prosessina, jossa oppilas on aktiivinen toimija. Oppimisprosessi *kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti*. Kuvataiteellisen työskentelyn parissa oppiminen ei ole muusta elämästä irrallista. Se on *erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista*.

Oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan omat havainnot, tunteet, ajatukset ja tietopohja. *Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta*.

Visuaalisten taiteiden parissa oppiminen on simultaanista: havainnot, tunteet, ajattelu, tiedon omaksuminen ja soveltaminen sekä taiteellinen työskentely tapahtuvat samanaikaisesti luovassa prosessissa. Prosessin aikana materiaali yhdistyy muotoon, muoto sisältöön, havainnot, tunteet ja ajattelu tekemiseen, kokemus käsitteellistämiseen. Oppilaan havaintokyky, tietopohja ja ilmaisutaidot kehittyvät paitsi oman työprosessin äärellä myös vuorovaikutuksessa opettajan ja toisten oppilaiden sekä ympäristön kanssa. Kuvan tekeminen on vuoropuhelua itsensä ja ympäröivän maailman kanssa.

Oppimisprosessia tuetaan monipuolisella, rohkaisevalla ja kannustavalla ohjauksella ja palautteella. Hyväksyvä ilmapiiri opetusryhmässä ja opettajan realistinen, myönteinen palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Positiivisten kokemusten avulla luodaan oppimista edistävä, tutkiva, ennakkoluuloton ja aktiivinen asenne opetustilanteeseen.

4.2. YKSILÖLLISYYS, YHTEISÖLLISYYS, OSALLISUUS

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppilaita rohkaistaan itsenäiseen ratkaisuntekoon. Oppilas oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppilasta tuetaan ottamaan aktiivinen rooli suhteessa omaan oppimiseensa ja ryhmän toimintaan.

Opetuksen lähtökohtana on, että kaikki voivat oppia ja kehittyä visuaalisessa ilmaisussaan omista lähtökohdistaan. Opetuksessa tuetaan oppilaan yksilöllistä oppimista, kuvataiteellista kehitystä ja kasvua. Oppilaita kohdellaan yhdenvertaisesti jokaisen henkilökohtaiset erityispiirteet huomioiden.

Oppiminen virheiden ja epäonnistumisten kautta on yhtä tärkeää kuin onnistumisen kokemukset. Pettymysten sietokyvyn kasvaessa minäkuva vahvistuu. Rohkeus kokeilla ja oppia uusia tietoja ja taitoja kasvaa.

Oppiminen tapahtuu ryhmässä vertaisoppimisena. Lisäksi ryhmätöiden parissa harjoitellaan ryhmän jäsenenä olemista, yhdessä toimimista ja kaikkien kunnioittamista samanarvoisina. Samalla tutustutaan omaan asemaan ja vaikutusmahdollisuuksiin yhteisön yhdenvertaisena ja osallistuvana jäsenenä.

Taideopetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle aineksia maailmankuvan rakentamiseen omien kokemusten ja kulttuuriperinnön pohjalta. Oppilasta tuetaan hänelle itselleen merkityksellisten elämänsisältöjen tiedostamisessa, erilaisuuksien ymmärtämisessä ja arvostamisessa.

4.3. MONIAISTISUUS

Visuaalisten taiteiden parissa oppiminen on moniaistista ja kehollista. Vaikka kuvataiteessa näköaisti ja visuaalinen havaintojen tekeminen painottuvat, myös muut aistit ovat tärkeässä roolissa. Rytmi, liike ja toisto kuuluvat prosessiin, jossa havaintokyky, motoriikka ja koordinaatiokyky kehittyvät. Oppiminen pohjautuu monelta osin havainnointiin ja ei-kielelliseen omaksumiseen. Oppiminen on kerroksellista, syklistä ja toistoon perustuvaa. Opintojen edetessä uudet taidot ja tiedot liittyvät aiemmin omaksuttuihin syventäen ja laajentaen näkemystä erilaisten ilmaisutapojen mahdollisuuksista.

5. TYÖTAVAT

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun *opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja reflektointiin.*

Opetus on kokonaispersoonallisuutta kehittävää, yleissivistävää ja laaja-alaista sekä tukee identiteetin rakentumista. *Työtapojen valinnoissa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta kannustetaan ottamaan aktiivinen rooli työtapojen valinnassa.*

Oppilaalla on mahdollisuus opiskella pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omia kiinnostuksen kohteita kuunnellen. *Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen.*

Opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, teknologioita ja mediavälineitä. Opetuksessa voidaan hyödyntää ja yhdistää useiden taiteenalojen ja tieteen lähestymistapoja osaksi kuvataiteellista prosessia. Työtapojen monipuolisuutta edistetään järjestämällä mahdollisuuksia monitaiteisiin, valinnaisiin, täydentäviin tai korvaaviin opintokokonaisuuksiin Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun yhteistyökumppaneiden, kuten Pakilan musiikkiopiston ja Malmitalon toimijoiden kanssa. Lisäksi järjestetään koulun ulkopuolella toteutettavia paikkasidonnaisia, yhteisötaiteellisia tai muita taidehankkeita toimialueen toimijoiden tai muiden taiteen perusopetuksen oppilaitosten kanssa. Tieto- ja viestintäteknologian avulla toimintaympäristö voi olla maailmanlaajuinen. Työtavoissa voidaan hyödyntää erilaisia verkkosovelluksia ja teknologioita.

Oppimisen edellytyksenä on oppilaan uteliaisuuden herättäminen ja ylläpitäminen. *Tavoitteena on, että valitut työtavat ja oppimisympäristöt tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä.* Työtapojen valinnoissa ja kuvataiteellisissa harjoituksissa oppilaita rohkaistaan omien mukavuusalueiden rajojen ylittämiseen ja uusien, vaikeiltakin tuntuvien työtapojen omaksumiseen. *Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improvisointiin ja sattuman hyödyntämiseen.*

Tarkemmin kuvataiteen työtavoista tämän opetussuunnitelman luvuissa 8, 10, 11 ja 12.

6. OPPILAITOKSEN TOIMINTAKULTTUURI

Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa sekä vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

6.1. YHTEISÖLLISYYS JA OSALLISUUS

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun toimintakulttuurissa korostuu yhteisöllisyys ja yhdessä oppiminen. Toiminnan tavoitteena on kaikkien yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta. Yhteisistä asioista päätetään koko henkilökunnan kesken. Kuvataidekoulun kannatusyhdistyksen johtokunnassa ja opettajien kokouksissa käydään jatkuvasti keskustelua koulun toiminnan kehittämisestä sekä pedagogiikasta. Arjen opetustyön haasteita ja onnistumisia pohditaan yhdessä. Avoimuus ja jakaminen opettajien kokouksissa poikii vertaisoppimista opettajalta toiselle.

Opetus on oppilaslähtöistä. Opettajat kuuntelevat lasten toiveita ja ottavat niitä huomioon opetusta suunniteltaessa ja työtapoja valittaessa. Oppilaita ohjataan asettamaan tavoitteita omalle oppimiselleen. *Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta.*

Oppilaita kannustetaan vertaisoppimiseen. Ollaan avoimia sille, että myös opettajat oppivat lapsilta ja nuorilta. Lasten ja nuorten maailma sekä omat kuvakulttuurit saavat näkyä.

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun opetusryhmissä opitaan yksilöinä ja ryhmässä. Opettajat eriyttävät opetusta jokaisen oppilaan iän ja henkilökohtaisten lähtökohtien mukaisesti. Samassa opetusryhmässä saattaa olla eri-ikäisiä ja erilaisissa kehitysvaiheissa olevia lapsia. Erilaisuus on rikkaus. Sosiaalisten taitojen harjoittelu ja ryhmässä työskenteleminen ovat luonteva osa kuvataiteellista oppimista.

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun henkilökunnan toiveita kuullaan ja pyritään ottamaan huomioon työtehtävien arkikäytäntöjen organisoinnissa, suunnitte-

lussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa. Oppilaiden vanhempien mielipiteitä ja toiveita kysytään suullisesti ja kirjallisesti säännöllisin väliajoin.

Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteistyön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä. Koulun toimintakulttuuria kehitetään jatkuvasti yhdessä henkilökunnan, kannatusyhdistyksen johtokunnan, oppilaiden ja vanhempien kanssa. Koulun ilmapiiri on moniarvoinen ja salliva.

6.2. YHTEISET SOPIMUKSET JA TAVOITTEET

Oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun opettajien kokouksissa keskustellaan vuosittain työyhteisön toimintatavoista sekä uudelleen arvioidaan koko koulun toimintaa ohjaavia normeja. Opettajien kokouksessa on todettu, että oppilaitoksen nimessä painottuu enemmän sana taide kuin koulu. Taiteen maailma on kaikessa toiminnassa läsnä. Taiteen parissa yhdessä seikkaileminen on opetuksen pää tavoitteita.

Opetusryhmissä laaditaan vuosittain oppilaiden kanssa opetusryhmän omat säännöt. Lasten ja nuorten kanssa sovitaan siitä, miten kuvataidetunneilla toimitaan, mikä on sallittua, miten toista oppilasta tulee kohdella, miten menettellään materiaalien ja työvälineiden kanssa. Oppitunneilla harjoitellaan jatkuvasti oman ja toisen työskentelyn kunnioittamiseen sekä kestävän hyvinvoinnin edistämiseen liittyviä toimintatapoja. *Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta.*

Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa. Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun toimipisteissä edistetään kierrätystä ja jätteiden lajittelua. Oppilaiden kanssa yhdessä harjoitellaan materiaalien kierrätystä, siisteyden ylläpitämistä ja huolehditaan lähiympäristön roskattomuudesta.

6.3. KULTTUURINEN MONIMUOTOISUUS JA KIELITIETOISUUS

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun opetuksessa ja toiminnassa huomioidaan *kulttuurinen monimuotoisuus*. Koululle sovitaan vuosittain yhteisiä opetustee- moja, jotka käsittelevät erilaisia kulttuurisia ilmiöitä vaihtuvin painotuksin.

Kuvataideopetuksessa perehdytään kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Oppilai- den omia kulttuuritaustoja otetaan opetuksen osaksi oppilaiden yksityisyydestä huolehtien.

Oppilaiden kanssa voidaan toteuttaa koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa hankkeita, joihin osallistuminen edistää henkilökunnan ja oppilaiden kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärtämistä ja osallisuutta.

Kielitietoisuus: Kuvataidekoulu tarjoaa visuaalisen oppimisympäristön, joka on monille ei-suomenkielisille tai kielellisiä haasteita omaaville oppilaille onnistu- miskokemuksia tuottava viitekehys. Kielen merkitys oppimisessa ja opetukses- sa ei kuvataidekoulussa ole yhtä keskeinen kuin monien muiden aihealueiden opiskelussa. Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun oppilaista monilla on todettu kielellisen hahmottamisen haasteita. Oppimistulokset ja onnistumisen koke- mukset kuvataiteen parissa eivät ole olleet kielellisiin rajoitteisiin sidottuja. Vi- suaalisen havainnoinnin avulla oppiminen on jopa tukenut kielellistä oppimista muualla. Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun arviointimenetelmissä on kehitetty tapoja, joilla pyritään ylittämään kielellisiä haasteita.

Työpajaoppilaan maalaus ihmisoikeuksista.

6.4. YKSILÖN SUOJA JA OIKEUDET

Tekijänoikeudet, yksilön suoja ja sananvapaus: Oppilaiden huoltajilta kerätään kuvankäyttöluvat, joissa kysytään perheiden kanta siihen, missä määrin oppilaan nimi, kasvot tai teos saa olla esillä koulun tiedotteissa ja internetissä. Myös opettajien tekijänoikeudet huomioidaan. Opettajien ja oppilaiden yhteystietoja ei anneta koulun ulkopuolisille tahoille ilman heidän suostumustaan. Opettajalla on yksityisyyden suoja myös suhteessa oppilaisiinsa. Opettajan yhteystiedot annetaan vanhemmille ja oppilaille vain opettajan luvalla. Oppilaiden kanssa keskustellaan tekijänoikeuksista, ilmaisun- ja sananvapaudesta kannustaen eettiseen, toista kunnioittavaan vuoropuheluun. Koululle laaditaan tietosuojaseloste.

Öljyvärimaalaus 11–13-vuotiaat.

7. TAITEEN PERUSOPETUKSEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN YHTEISET TAVOITTEET

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tavoitteena on luoda edellytyksiä elinikäiselle taiteen harjoittamiselle ja aktiiviselle kulttuuriselle osallisuudelle. Taiteenalan laajan oppimäärän opinnot tarjoavat mahdollisuuksia osaamisen monipuoliseen ja päämäärätietoiseen kehittämiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita innostetaan käyttämään taidetta myös yhteistyön, vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä.

Laajan oppimäärän tavoitteena on vahvistaa oppilaiden oppimisen iloa, opiskelumotivaatiota ja luovaa ajattelua huomioimalla heidän vahvuutensa, potentiaalinsa ja kiinnostuksen kohteensa. Oppilaita rohkaistaan asettamaan omia oppimistavoitteita ja tekemään opintoihin liittyviä valintoja niiden pohjalta. Taiteenalan opintojen edetessä oppilasta ohjataan ottamaan yhä enemmän vastuuta omasta oppimisestaan.

Laajan oppimäärän opinnot tarjoavat oppilaalle mahdollisuuden kehittää hänelle merkityksellisiä taiteenalan ilmaisutapoja. Oppilaita kannustetaan tarkastelemaan, tulkitsemaan ja arvottamaan kulttuurisesti moninaisia todellisuuksia taiteen keinoin.

Opinnoissa kehittyvä monilukutaito tukee oppilaiden kriittistä ajattelua ja oppimisen taitoja. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan taiteenalaa historiallisena, yhteiskunnallisena ja ajankohtaisena ilmiönä sekä rakentamaan toiminnassaan yhteyksiä taiteiden ja tieteiden välille.

7.1. TAITEEN PERUSOPETUKSEN KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPINNOISTA LYHYESTI

Taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän opinnot tukevat oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä.

Opinnot kehittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovat edellytyksiä uuden oppimiselle.

Opetus on oppilaslähtöistä, uutta luovaa, tutkivaa, tarkastelevaa ja ongelmanratkaisukykyä kehittävä. Havainnoinnin ja tarkastelun kohteena on alati muuttuva ja rajoiltaan avoin visuaalinen kulttuuri. *Oppilailla on mahdollisuus syventyä heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin.*

Opetus rakentaa yhteyksiä oppilaiden omien kuvallisten kulttuurien sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välille. Oppilaiden kokemusmaailman ottaminen tärkeäksi osaksi opetusta edistää oppimista ja tukee itsetuntoa.

Kuvataiteen keskeisiä oppisisältöjä ovat luonnon ja rakennetun ympäristön visuaaliset ilmiöt, media, taiteen ilmenemismuodot ja kulttuuriperintö. Vaikutteita työskentelyyn opetellaan hakemaan mm. luonnosta, kasvi- ja eläinkunnasta, rakennetusta ympäristöstä, historiallisista kohteista, museoista ja näyttelyistä sekä visuaalisten alojen ammattilaisilta. Taiteen toimintatapoja käytetään vuorovaikutuksen, yhteistyön, osallistumisen ja vaikuttamisen välineenä. *Opinnot antavat valmiuksia kuvataiteen elinikäiselle ja omaehtoiselle harrastamiselle sekä opintojen jatkamiselle muissa koulutusmuodoissa.*

Laajan oppimäärän opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja työtavat esitellään tarkemmin luvuissa 8, 11 ja 12.

Työpajaoppilaat ryhmätyön äärellä.

8. TAITEEN PERUSOPETUKSEN KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

Opetushallituksen määräyksen (20.9.2017) mukaiset taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän perusopintojen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja työtavat eritellään tässä luvussa. Syventävien opintojen tavoitteet, sisällöt ja työtavat noudattavat pitkälti samoja määritelmiä. Syventäviä opintoja käsittelevässä luvussa 12 viitataan tässä luvussa eriteltyihin tavoitteisiin sekä täsmennetään syventävien opintojen osalta opintojen tavoitteita, sisältöjä ja työtapoja.

Pelihahmot tilassa, työpajaoppilaan lopputyö.

8.1. OPINTOJEN TAVOITTEET

TAIDESUHDE: Opetuksen tavoitteena on

- *tukea oppilaan kuvailmaisun taitojen, taidekäsityksen ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen työskentelyn ja oman oppimisen reflektoinnin kautta*
- *kannustaa oppilasta tekemään omia ratkaisuja, tunnistamaan innoituksen lähteitään ja perehtymään hänelle merkitykselliseen taiteeseen*
- *tutustuttaa oppilas erilaisiin materiaaleihin, välineisiin, teknologioihin, ilmaisun keinoihin, taiteellisiin prosesseihin ja taiteiden välisiin työskentelytapoihin.*

VISUAALINEN LUKUTAITO: Opetuksen tavoitteena on

- *innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen*
- *ohjata oppilasta tutkimaan kuvan, median ja ympäristön visuaalista kieltä*
- *ohjata oppilasta tarkastelemaan ja pohtimaan visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmasta*
- *kannustaa oppilasta sanallistamaan ja perustelevaan tulkintojaan sekä kuuntelemaan ja arvostamaan toisten näkemyksiä*
- *ohjata oppilasta perehtymään taiteen historiaan ja nykyhetkeen sekä tarkastelemaan taidetta kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.*

OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN: OPETUKSEN TAVOITTEENA ON

- *ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välittämiä viestejä ja niissä ilmeneviä arvoja*
- *kannustaa oppilasta ottamaan omassa kuvailmaisussaan ja toiminnassaan huomioon esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja*
- *tukea oppilasta kriittisen ajattelun ja rakentavan kyseenalaistamisen taitojen kehittämisessä*
- *rohkaista oppilasta toimimaan erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä*
- *tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ajatuksien, tulkintojen ja kannanottojen esittämiseen julkisissa ympäristöissä.*

8.2. OPINTOJEN KESKEISET SISÄLLÖT

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opintoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opintoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opintoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opintoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opintoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

8.3. TYÖTAVAT KUVATAITEEN PERUSOPETUKSESSA

Opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Työtapojen valinnoissa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta kannustetaan ottamaan aktiivinen rooli työtapojen valinnassa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, teknologioita ja mediavälineitä. Työtapojen monipuolisuutta edistetään hyödyntämällä paikallisia kulttuuripalveluja, verkostoja, toimijoita ja globaaleja mahdollisuuksia.

Tavoitteena on, että valitut työtavat ja oppimisympäristöt tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen. Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improvisointiin ja sattuman hyödyntämiseen.

8.3.1 TYÖTAPOJA POHJOIS-HELSINGIN KUVATAIDEKOULUSSA

Taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän opinnoissa tutustutaan laaja-alaisesti kuvataiteen työtapoihin. Opinnoissa tutustutaan taiteiden välisiin työskentelytapoihin, erilaisiin visuaalisen ilmaisun keinoihin, teknologioihin ja taiteellisiin prosesseihin. Opinnoissa perehdytään kuvataiteen perusmenetelmiin kuten esimerkiksi piirtämiseen, maalaamiseen, muotoiluun, muovailuun ja rakenteluun. Lisäksi voidaan harjoitella kolmiulotteista ja tilallista työskentelyä, tutustua erilaisiin painantatekniikoihin ja tehdä monimateriaalisia kokeiluja.

Liikkuvan kuvan ja valokuvauksen työtavat, monitaiteiset sekä tieteen ja taiteen lähestymistapoja yhdistävät menetelmät ovat luonteva osa kuvataidekasvatusta. Tieto- ja viestintäteknologian sekä uusien sovellusten käyttö on integroitunut Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun opetukseen tarjoten jatkuvasti mahdollisuuksia erilaisiin työtapoihin ja tutkimusmatkoihin.

Työtavoista tarkemmin luvuissa 10, 11 ja 12.

9. POHJOIS-HELSINGIN KUVATAIDEKOULUN OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE

Taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän opinnot koostuvat 800 oppitunnin perusopinnoista ja 500 oppitunnin syventävistä opinnoista. Perusopintoihin ja syventäviin opintoihin voi sisältyä täydentäviä ja valinnaisia opintokokonaisuuksia kuten esimerkiksi arkkitehtuuripainotteisia kuvataiteen opintoja tai kuvataiteen ja musiikin lähestymistapoja yhdistäviä opintoja. **Opetussuunnitelman lopussa opintojen rakennekaaviot.**

Lisäksi Pohjois-Helsingin kuvataidekoulu tarjoaa taiteen perusopetuksen opintoihin valmentavaa varhaisiän kuvataidekasvatusta.

9.1. VARHAISIÄN KUVATAIDEKASVATUS 45–204 OPPITUNTIA

Osallistujien keskimääräinen ikäjakauma 4–6-vuotiaat, opetuskerta 1,33–2 oppituntia opetusviikossa lukuvuoden aikana, 1–3 opintovuoden aikana. **Opinnoista lisää luvussa 10.**

Koulu voi tarjota myös varhaisiän kuvataidekasvatusta täydentäviä opintoja, kuten vauvojen värikylykursseja, taaperokursseja ja koko perheen lyhytkursseja, mikäli osallistujia löytyy sopiva määrä. Lisäksi voidaan tarjota kuvataiteen ja musiikin opetusta yhdistävää varhaiskasvatusta esimerkiksi yhteistyössä Pakilan musiikkiopiston kanssa.

Tilasommitelma, 4–6-vuotiaat.

9.2. PERUSOPINNOT 800 OPPITUNTIA

Perusopinnot aloitetaan 6–8-vuoden iässä. Perusopinnot voi aloittaa myös vanhempana ja opintoja voi täydentää. **Oppimäärän yksilöllistämistä tarkemmin luvussa 17.**

Perusopinnot koostuvat kahdesta **opintokokonaisuudesta**:

9.2.1. KUVATAITEEN PERUSTEET -OPINTOKOKONAISUUS 400 OPPITUNTIA

Osallistujien keskimääräinen ikäjakauma 6/7–11/12-vuotiaat, opetusta tarjotaan 1,67–3 oppitunnin opetuskertoina viikossa, 34 opetusviikkoa lukuvuodessa, 5–7 opintovuotta.

9.2.2. LAAJAT KUVATAITEEN OPINNOT -OPINTOKOKONAISUUS 400 OPPITUNTIA

Osallistujien keskimääräinen ikäjakauma 11/12–14/16-vuotiaat, opetusta tarjotaan 3 oppitunnin opetuskertoina viikossa, 34 opetusviikkoa lukuvuodessa, 3–5 opintovuotta.

9.3. SYVENTÄVÄT OPINNOT -OPINTOKOKONAISUUS 500 OPPITUNTIA

Syventävät opinnot aloitetaan 14–16-vuoden iässä. Syventäviin opintoihin hyväksytään myös uusia oppilaita ja opintoja voi täydentää. **Oppimäärän yksilöllistämistä tarkemmin luvussa 17.**

Osallistujien keskimääräinen ikäjakauma 14/16–20/21-vuotiaat, opetusta tarjotaan 3–4 oppitunnin opetuskertoina viikossa, 34 opetusviikkoa lukuvuodessa, 4–7 opintovuotta.

Syventävät opinnot muodostavat yhden opintokokonaisuuden, jonka sisällä oppilas voi valita taiteellisen mielenkiintonsa mukaisen suuntautumisvaihtoehdon erilaisten työpajojen valikoimasta. Oppilaiden valinnat vaikuttavat siihen, mitä työpajoja kunakin lukuvuonna toteutetaan. Oppilas voi vaihtaa suuntautumisvaihtoehtoa eli työpajaa syventävien opintojensa aikana. Suosituksena on, että valitussa työpajassa opiskeltaisiin vähintään yksi opintovuosi kerrallaan, jonka jälkeen työpajaa on mahdollisuus vaihtaa. Syventävissä opinnoissa jokainen oppilas tekee taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän lopputyön.

10. VARHAISIÄN KUVATAIDEKASVATUKSEN OPINTOKOKONAISUUS

Varhaisiän kuvataidekasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämismaailmaa koskettavat visuaalisen kulttuurin ilmiöt. Opetuksessa kuvataidetta ja visuaalista maailmaa lähestytään leikinomaisin keinoin rohkaisten lasta ilmaisemaan ja pohtimaan havaintojaan ja tulkintojaan nähdystä, kuullusta, koetusta ja kuvitellusta. Lapsen aktiivista toimijuutta ja moniaistista suhdetta maailmaan vahvistetaan tutkivien, kokeilevien ja taiteidenvälisen työskentelytapojen kautta. Opetus kannustaa iloitsemaan omasta ja toisten työstä sekä toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Motorisia taitoja ja pitkäjänteisyyttä harjoitellaan kokeilemalla vaihtelevia työtapoja ja välineitä.

10.1. TAVOITTEET VARHAISIÄN KUVATAIDEKASVATUKSESSA

Varhaisiän kuvataidekasvatus toimii johdantona taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän opintoihin. Varhaisiän opintojen tavoitteet noudattavat samoja suuntaviivoja kuin taiteen perusopetuksen tavoitteet: *Taidesuhde, Visuaalinen lukutaito sekä Osallisuus ja vaikuttaminen*. **Nämä tavoitteet eritellään tarkemmin luvussa 8.**

Varhaisiän opintoihin osallistuminen ei ole laajan oppimäärän opintojen edellytys, mutta varhaisiän opinnot luovat pohjaa taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän perusopinnoille.

Varhaisiän opintojen tavoitteena on tutustua kuvataiteen maailmaan ja taiteen peruskäsitteisiin lapsilähtöisesti ja leikinomaisesti tutkien, ihmetellen ja kokeillen. Maailmaa tutkitaan moniaistisesti ja kehollisesti. Oppilaan taidesuhdetta kehitetään.

Varhaisiän opintojen tavoitteena on tukea persoonallisen kuvailmaisun kehitystä. Oppilas tutustuu omaan kuvailmaisuuksiinsa ja taipumuksiinsa kuvan tekijänä. Visuaalista lukutaitoa harjoitellaan tehden havaintoja ympäristöstä, lasten omasta kuvakulttuurista sekä taidekuvastosta. Omien ja toisten teosten äärellä keskustellaan ja harjoitellaan toisia kunnioittavaa puhetta sekä kuvataiteen sanastoa.

Lapsen osallisuutta ja vaikuttamisen taitoja edistetään harjoittelemalla yksin ja ryhmässä toimimista, toisten kunnioittamista, työrauhan antamista ja omista työvälineistä huolehtimista.

10.2. KESKEISET SISÄLLÖT VARHAISIÄN KUVATAIDEKASVATUKSESSA

Varhaisiän opinnoissa tuetaan oppilaan kuvailmaisun kehitystä oppilaalle itselleen tärkeitä visuaalisia ilmiöitä tutkimalla. Opintojen edetessä suhdetta taidehistorian ja nykytaiteen visuaaliseen kuvastoon vahvistetaan.

Kuvataiteen laajan oppimäärän perusopintojen sisältöalue *Omat kuvat* on luonteva osa lapsen taidesuhteen kehitystä. Lasten oma kuvakulttuuri kehittyi ikäkausien mukaan lelujen ja satuhahmojen, lastenohjelmien ja animaatioiden maailmasta kohti laajempaa median tarjoamaa kuvastoa. Tätä omien kuvien materiaalivarantoa käytetään luontevana osana visuaalisen ilmaisun ja käsillä tekemisen harjoituksia.

Varhaisiän opinnoissa tutkitaan erilaisia kuvataiteen ilmiöitä ja peruskäsitteitä kuten väriä, valoa, varjoa, muotoa, tilaa, sommittelua, rytmiä ja mittasuhteita sekä tutustutaan eri taidemuotoihin.

Visuaalista ympäristöä ja sen ilmiöitä tutkitaan eri aistien kautta ja kehollisesti. Lisäksi tutustutaan median välittämiin kuviin ja kuvaviesteihin.

10.3. TYÖTAVAT VARHAISIÄN KUVATAIDEKASVATUKSESSA

Varhaisiän opinnoissa tuetaan oppilaiden *moniaistista suhdetta maailmaan tutkivien, kokeilevien ja taiteiden välisten työskentelytapojen kautta*.

Havaintojen ja mielikuvien muuntamista teoksiksi harjoitellaan leikinomaisesti moniin materiaaleihin, välineisiin ja työtapoihin tutustuen. Motoriset taidot harjaantuvat erilaisia työvälineitä kokeillen. Työskentelyssä käytetään myrkyttömiä ja ikäkaudelle sopivia materiaaleja.

Varhaisiän opinnoissa harjoitellaan kuvataiteen perusteita kuten piirtämisen ja maalaamisen monia tapoja, kolmiulotteista ja tilallista ilmaisua esimerkiksi savitöiden ja rakentelun parissa. Museo- ja näyttelykäyntien välityksellä saadaan elämyksiä ja kokemuksia taiteen maailmasta.

Opinnoissa vahvistetaan oppilaiden omaa toimijuutta ja harjoitellaan työskentelyn taitoja, kuten omaan työhön keskittymistä, muiden kuuntelemista ja huomioonottamista sekä ryhmässä toimimista. Työskentelyssä omaksutaan välinehuollon perusteet.

Varhaisiän opinnoissa harjoitellaan suullista itsearviointia ja kuvataiteen sanastoa. Harjoitellaan sanallistamaan omaa oppimista ja työskentelyä sekä keskustelemaan omista ja toisten teoksista.

Työpajaoppilaan tussimaalaus.

11. POHJOIS-HELSINGIN KUVATAIDEKOULUN PERUSOPINNOT

Kuvataiteen perusopintojen tarkoituksena on oppilaan kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun tavoitteellinen ja pitkäjänteinen kehittäminen. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista kuvataidekultuurin aktiivisena toimijana.

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän perusopinnot jakautuvat kahteen opintokokonaisuuteen: Kuvataiteen perusteet 6/7–11/12-vuotiaille ja Laajat kuvataiteen opinnot 11/12–14/15-vuotiaille. **Opetussuunnitelman lopussa opintojen rakennekaaviot.**

11.1. KUVATAITEEN PERUSTEET – OPINTOKOKONAISUUS

Tässä luvussa eritellään Kuvataiteen perusteet -opintokokonaisuuden tavoitteet, keskeiset sisällöt sekä työtavat. Kuvailuissa siteerataan Opetushallituksen (20.9.2017) määritelmiä näistä ja esitellään Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun paikallisen opetussuunnitelman tarkennukset.

Lapsen aktiivista toimijuutta ja moniaistista suhdetta maailmaan vahvistetaan tutkivien, kokeilevien ja taiteiden välisten työskentelytapojen kautta. Opetuksessa korostuu aistien, intuition, mielikuvituksen ja myötäelämisen merkitys. Opintojen alkuvaiheessa opetus perustuu leikkiin, omiin kokeiluihin ja elämyksiin. Työskentelyn parissa harjoitellaan havaintojen tekemistä, tutkimista ja prosessointia.

Oppilas oppii toimimaan ryhmässä toisten huomioiden sekä harjoittelee työvälineistä ja materiaaleista huolehtimista.

Motorisia taitoja ja pitkäjänteisyyttä harjoitellaan kokeilemalla vaihtelevia työtapoja ja välineitä. Opinnoissa harjoitellaan oman työprosessin ja teoksen suunnallistamista, oman ja toisten työskentelyn kunnioittamista sekä visuaalisesta taiteesta nauttimista.

Opintokokonaisuuden tavoitteet jäsentyvät seuraavasti:

11.1.1. TAIDESUHDE

Kuvataiteen perusteet -opintokokonaisuuden opetuksen *tavoitteena on tukea oppilaan kuvailmaisun taitojen, taidekäsityksen ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen työskentelyn ja oman oppimisen reflektoinnin kautta.*

Kuvailmaisun taitoja harjoitellaan kuvataidemateriaaleihin, työvälineisiin ja tekotapoihin tutustumalla. Opetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää.

Oppitunneilla harjoitellaan oman työskentelyn hahmottamista suhteessa muiden oppilaiden työskentelyyn (itsearviointi, vertaisarviointi ja reflektointi).

Opinnoissa tutustutaan taiteiden välisiin työskentelytapoihin, erilaisiin visuaalisen ilmaisun keinoihin, teknologioihin ja taiteellisiin prosesseihin.

Opetuksen tavoitteena on kannustaa oppilasta tekemään omia ratkaisuja, tunnistamaan innoituksen lähteitään ja perehtymään hänelle merkitykselliseen taiteeseen.

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas tutustuu omaan oppimisprosessiinsa ja alkaa hahmottaa kuvataiteellisia kiinnostuksen kohteitaan. Hän tunnistaa itselleen luontaisimmat työmenetelmät ja vahvuusalueet oppijana.

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan persoonallisen kuvailmaisun kehitystä. Itseilmaisua edistetään oppilaalle itselleen tärkeitä visuaalisia ilmiöitä tutkimalla.

Opintokokonaisuuden aikana oppilas oppii tutkimaan ja havainnoimaan maailmaa sekä itseään osana sitä. Hän oppii hallitsemaan materiaalien, tekniikoiden ja kuvan rakentamisen keinoja ja soveltamaan opittuja taitoja oman työn suunnitteluun ja toteuttamiseen. Hän oppii paitsi käyttämään omia aistihavaintojaan, mielikuviaan ja ajatuksiaan ilmaisussaan, myös kuvataiteelle luonteenomaista muuntamista, lainaamista ja toistoa.

Opintojen edetessä suhdetta taidehistorian ja nykytaiteen kuvastoon vahvistetaan.

11.1.2. VISUAALINEN LUKUTAITO

Kuvataiteen perusteet -opintokokonaisuuden opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan visuaalista lukutaitoa. *Tavoitteena on innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen.*

Opetuksen tavoitteena on ohjata oppilasta tutkimaan kuvan, median ja ympäristön visuaalista kieltä. Oppilas harjoittelee taiteen ja median viestien kriittistä tarkastelemista ja tulkitsemista sekä ymmärtää kuvien monitulkintaisuuden.

Oppilasta kannustetaan *sanallistamaan ja perustelevaan tulkintojaan sekä kuuntelemaan ja arvostamaan toisten näkemyksiä.* Kuvataiteen sanastoa harjoitellaan oppitunneilla tarkastelemalla omia ja toisten teoksia. Lisäksi tutkitaan taidekuvastoa, visuaalista ympäristöä sekä lasten ja nuorten oman elämysmaailman visuaalisia ilmiöitä.

Opinnoissa ohjataan *oppilasta tarkastelemaan ja pohtimaan visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmasta.* Oppilas oppii viestimään visuaalisten taiteiden käsitteistön ja sanaston avulla.

Kuvataiteen perusteet -opintokokonaisuuden aikana kehittyvä visuaalinen lukutaito on hyvin lähellä monilukutaidon käsitettä, joka yksinkertaisimmillaan tarkoittaa erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. (<https://peda.net/utsjoki/eo/2etjyt/2loe/monilukutaito>)

Kuvataiteen perusteet -opintokokonaisuuden aikana oppilaita ohjataan *perheytymään taiteen historiaan, nykyhetkeen sekä tarkastelemaan taidetta kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.*

11.1.3. OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

Kuvataiteen perusteet -opintokokonaisuuden opetuksen tavoitteena on *ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välittämiä viestejä ja niissä ilmeneviä arvoja.* Oppilasta tuetaan *kriittisen ajattelun ja rakentavan kyseenalaistamisen taitojen kehittämässä.*

Oppilasta kannustetaan *ottamaan omassa kuvailmaisussaan ja toiminnassaan huomioon esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja.* Oppilas oppii huoltamaan työvälineensä ja käyttämään kuvataiteen materiaaleja eettisesti ja ekologisesti.

Oppilas oppii tunnistamaan toimintansa ja valintojensa vaikutukset ympäristöön ja toisiin ihmisiin – aluksi omassa ryhmässä ja lähiympäristössä. Opintojen edetessä oppilas sisäistää omia oikeuksiaan ja vastuuta kuvantekijänä, kuluttajana ja yhteisön jäsenenä.

Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan sosiaalisia taitoja ja kykyä toimia *erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä*. Opinnoissa harjoitellaan ryhmässä toimimista ja tutustutaan itseen ryhmän jäsenenä; opetellaan ryhmätyötaitoja, toisen kuuntelemista ja kunnioittamista.

Oppilaalla on oikeus osallistua ja vaikuttaa kuvataidekoulun opetuksen sisältöihin ja tavoitteisiin opintojen alusta asti. Opetuksen tavoitteena on myös *tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ajatuksien, tulkintojen ja kannanottojen esittämiseen julkisissa ympäristöissä*.

Opetuksen tavoitteena on, että oppilaista kehittyy aktiivisia ja kriittisiä toimijoita visuaalisten taiteiden ja median maailmaan sekä yhteiskuntaan.

Oppilas oppii tuntemaan paitsi omaa kulttuuriperintöään myös muiden kulttuurien visuaalista maailmaa ja elämäntapaa. Hän oppii jäsentämään ja ymmärtämään maailmaa ja hänen yleisivistyksensä kasvaa.

Työpajaoppilaiden seinämaalauk.

11.2. KUVATAITEEN PERUSTEET -OPINTOKOKONAISUUDEN KESKEISET SISÄLLÖT

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana. Opintojen keskeiset sisällöt jäsen-tyvät seuraavan erittelyn mukaisesti:

11.2.1. KUVAN KIELI JA TAITEEN ILMAISUKEINOT

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista.

Kuvataiteen perusteet -opintokokonaisuudessa kuvan kieltä ja taiteen ilmaisukeinoja tutkitaan omien ja toisten oppilaiden teosten äärellä harjoitellen taiteen peruselementtien nimeämistä ja sanallistamista. Oppilas tunnistaa kuvataiteen peruskäsitteitä kuten perusmuotoja, perus- ja vastavärejä, mittasuhteita ja osaa erottaa abstraktin ja esittävän toisistaan. Hän osaa käyttää valööreitä ja sommittelun perusteita työskentelyssään sekä tutustuu erilaisiin perspektiiveihin.

Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Visuaalinen ilmaisu kehittyy kuvataiteellisen työskentelyn parissa erilaisiin materiaaleihin ja välineisiin tutustumisen, kokeilun ja lapselle luontaisen leikin avulla. Hahmotuskyky ja taiteellisen työskentelyn taidot kehittyvät.

Opintojen aikana oppilas tutustuu kuvataidemateriaalien ominaispiirteisiin ja oppii työskentelemään kuhunkin työtapaan parhaiten sopivilla työvälineillä.

Oppilas oppii tunnistamaan ja hyödyntämään visuaalisen ilmaisun erilaisia ominaisuuksia kuten tekstuureja, muotoja, etäisyyksiä, tilaa, rakenteita, viivan luonnetta ja maalauksen monia olomuotoja. Oppilas perehtyy myös digitaalisiin ilmaisukeinoihin.

11.2.2. OMAT KUVAT

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä.

Kuvataiteen perusteet -opintokokonaisuudessa kehitetään kuvataiteellista työskentelyä oppilaan omiin havaintoihin ja kokemuksiin pohjautuvien opetustehtävien avulla. Opetuksessa otetaan huomioon lasten toimintatavat.

Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaille merkitykselliset kuvamaailmat sekä heidän omasta elämänpiiristään nousevat havainnot ja kokemukset.

Taidekuvaston rinnalla tutkitaan oppilaiden omien kuvakulttuurien sisältöjä ja visuaalista maailmaa.

Opetus on oppilaslähtöistä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Oppitunneilla tutkitaan lasten omia kiinnostuksen kohteita sekä heille tärkeitä ilmiöitä kuvataiteellisen työskentelyn keinoin. Tämä tukee oppilaiden itsetuntoa ja edistää oppimista.

11.2.3. TAITEEN MAAILMAT

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Nämä voivat olla kuvataiteellisen työskentelyn lähtökohtia, tarjota viitekehyksen opetustehtävälle tai toimia työskentelyn innoittajina.

Opinnoissa tutustutaan nykyaikaisen taiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä.

Kuvataiteen erilaisiin toimintatapoihin tutustutaan opettajan ohjauksessa ja tekemällä itse taidetta. Oppitunneilla harjoitellaan taiteen ja kulttuurin merkitysten hahmottamista.

Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Kuvataidekoulun oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia ryhmässä tai yksilöinä

nä osallistua koulun ulkopuolella toteutettaviin taidehankkeisiin kuten taidekilpailuihin sekä lasten ja nuorten näyttelyihin. Lisäksi oppilastöistä kootaan näyttelyitä oppilaitoksen lähialueen toimijoiden tiloihin kuten Paloheinän kirjastoon, Malmitalon ja Kanneltalon eri toimijoiden tiloihin tai muiden mahdollisten yhteistyötahojen tiloihin. Perusopetusryhmät ovat toteuttaneet ja voivat jatkossa toteuttaa esimerkiksi seinämaalaus-hankkeita tai ympäristötaiteellisia projekteja

oppilaitoksen toimipisteiden lähiympäristössä monenlaisten toimijoiden kanssa yhteistyössä. Myös koulun omat oppilastöiden näyttelyt Pakilassa, Malmitalossa ja Kanneltalossa tuottavat kokemuksia julkiseen taidetoimintaan osallistumisesta.

Malmitalon toimijoiden ja Pakilan musiikkiopiston kanssa on järjestetty ja järjestetään monitaiteisia oppilaiden taidehankkeita. Opetuksessa voidaan hyödyntää eri taiteenalojen sekä taiteen ja tieteen välistä yhteyttä.

Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajan-kohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Opinnoissa tutustutaan museoihin, näyttelyihin ja muihin kulttuurikohteisiin. Koulun toimipisteiden yhteydessä Malmitalo ja Kanneltalo tarjoavat mahdollisuuksia näyttelyihin ja kulttuurikohteisiin perehtymiseen. Lisäksi voidaan tutustua visuaalisen alan ammattilaisten työhön.

Internet ja kirjallisuus tarjoavat luonnollisesti loputtoman lähdemateriaalivaran tämän sisältöalueen tutkimusmatkoihin.

Keraaminen veistos, keramiikan työpaja.

11.2.4. VISUAALINEN YMPÄRISTÖ

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja.

Kuvataiteen perusteet -opinnoissa tutustutaan erityisesti koulun ja oppilaan lähiympäristöön. Koulun toimipisteiden lähiympäristöt tarjoavat keskenään varsin erilaisia visuaalisia ympäristöjä, joissa näkyy monikulttuurisuus, monitaiteisuus ja moni-ilmeinen rakennettu ympäristö sekä luonto. Näiden äärellä harjoitellaan ympäristön arvottamista ja käsitellään merkitysten rakentumista.

Lähiympäristön lisäksi voidaan perehtyä Helsingin luontokohteisiin ja rakennettuihin ympäristöihin. Helsingin museot tarjoavat mahdollisuuden tutkia erilaisia esineympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja.

Opetuksessa tutkitaan mediaympäristöjä; internetin, lehdistön ja sosiaalisen median visuaalisia kuvastoja. Oppitunneilla keskustellaan näihin liittyvistä arvoista ja merkitysten rakentumisesta.

Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Kuvataidekoululla harjoitellaan ympäristön ekologista ja eettistä arvottamista kuvataidemateriaalien kierrättämisen ja lajittelun parissa. Koulun tiloissa esillä olevat oppilastyöt tarjoavat mahdollisuuden vertaisoppimiseen ja keskusteluihin estetiikasta.

11.3. KUVATAITEEN PERUSTEET -OPINTOKOKONAISUUDEN TYÖTAVAT

Tämän opetussuunnitelman **luvussa 8** on eritelty Opetushallituksen määräys (20.9.2017) kuvataiteen työtavoista. Kuvataiteen perusteet -opintokokonaisuuden työtavat noudattavat Opetushallituksen suosituksen linjauksia. Seuraavassa kuvaillaan Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun opetuksen työtavoja tarkennetusti:

Kuvataiteen perusteet -opinnoissa oppilas harjoittelee erilaisia piirtämisen, maa-
laamisen ja visuaalisen ilmaisun tapoja. Hän tutustuu valokuvauksen alkeisiin ja opettelee tilallista hahmottamista muovailun sekä kolmiulotteisten teosten rakentelun parissa. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään kuvankäsittelyn,

piirto-ohjelmien ja animaation perusteiden harjoittelussa. Konkreettinen käsin tekeminen kulkee rinnakkain digitaalisten työtapojen kanssa.

Opinnoissa tutustutaan laajasti erilaisiin materiaaleihin ja työvälineisiin. Oppilas harjoittelee käyttämään niitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti. Myös työvälineistä huolehtiminen ja niiden puhdistaminen kuuluu opetukseen.

Oppilaat harjoittelevat tunneilla yksilöllisen työskentelyn lisäksi yhteistyötä. Osa tehtävistä tehdään ryhmätyönä muiden oppilaiden kanssa.

Kuvataiteen kautta oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa ympäristöönsä. Työskentely voi tapahtua myös kuvataidekoulun ulkopuolella, esim. lähiympäristöön tai julkiseen tilaan toteutettavien projektien muodossa. Oleellinen osa opetusta ovat yhteiset näyttelykäynnit ja retket gallerioihin, taidemuseoihin sekä erilaisiin inspiroiviin ympäristöihin. Oppilaat voivat myös teoksillaan osallistua lapsille suunnattuihin taidekilpailuihin ja ryhmänäyttelyihin.

Perusopintojen työtapoihin liittyy paljon erilaisia arvioinnin muotoja, joista tarkemmin luvuissa 13 ja 15.

Keraaminen veistos, 9–11-vuotiaat.

11.4. LAAJAT KUVATAITEEN OPINNOT -OPINTOKOKONAISUUDEN TAVOITTEET

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän perusopinnot koostuvat kahdesta opintokokonaisuudesta. Laajat kuvataiteen opinnot muodostavat perusopintojen toisen vaiheen opintokokonaisuuden, jossa opiskellaan 11/12–14/16-vuoden iässä. Nämä opinnot päättävät taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän perusopinnot. Opintokokonaisuus rakentaa sillan Kuvataiteen perusteista syventäviin opintoihin.

Laajojen kuvataiteen opintojen aikana *oppilas harjaantuu tulkitsemaan, arvioimaan ja arvottamaan kuvallisia ilmiöitä eri näkökulmista. Opinnoissa pohditaan kuvataiteen yhteiskunnallisia merkityksiä ja kehitetään kriittistä ajattelua suhteessa kuvataiteen ja median kuviin.*

Oppilas perehtyy monipuolisesti eri materiaalien ja tekniikoiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin sekä oppii erittelemään omaa *taiteellista työskentelyään suhteessa visuaalisen kulttuurin kenttään.*

Opetuksessa tarkastellaan taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä innostetaan niiden soveltamiseen opinnoissa.

11.4.1. TAIDESUHDE

Laajojen kuvataiteen opintojen *tavoitteena on tukea oppilaan kuvailmaisun taitojen, taidekäsityksen ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen työskentelyn ja oman oppimisen reflektoinnin kautta.*

Oppilasta kannustetaan *tekemään omia ratkaisuja, tunnistamaan innoituksen lähteitään ja perehtymään hänelle merkitykselliseen taiteeseen.*

Oppilas asettaa entistä konkreettisemmin tavoitteita omalle työskentelylleen, harjoittelee ongelmanratkaisua ja oppii tunnistamaan omaa persoonallista ilmaisuaan taiteen tekijänä.

Opinnot kehittävät pitkäjänteisyyttä ja lisäävät ymmärrystä kunkin prosessin ainutlaatuisuudesta ja merkityksellisyydestä. Luova oppimisen ja työskentelyn prosessi voi joskus olla lopputulostakin arvokkaampi.

Laajojen kuvataiteen opintojen päättyessä oppilas tuntee laajasti visuaalisen ilmaisun materiaaleja, välineitä, teknologioita, ilmaisun keinoja ja taiteellisia prosesseja sekä osaa yhdistellä taiteiden välisiä työskentelytapoja. Hän osaa tunnistaa itselleen tärkeitä tekotapoja ja innoituksen lähteitä ja oppii perustelemaan, miksi on valinnut tietyn esitystavan. Hän osaa tunnistaa teoksen sisältöjä ja käsittelytapoja.

Taidesuhde laajenee omaa lähiympäristöä laajemmaksi. Ennen syventäviin työpajoihin siirtymistä tavoitteena on, että oppilas osaa paikallistaa omaa työskentelyään suhteessa nykyaikaisen taiteen ja taidehistorian ilmiöihin sekä visuaaliseen kulttuuriin.

11.4.2. VISUAALINEN LUKUTAITO

Opintojen tavoitteena on harjoitella visuaalista lukutaitoa eli nyky-yhteiskunnassa tarvittavaa kykyä tulkita kuvia ja visuaalisia viestejä. Opinnot ohjaavat oppilasta *tutkimaan kuvan, median ja ympäristön visuaalista kieltä*.

Valokuvauksen jakson valomaalaus ja kuvankäsittely, 11-14-vuotiaat.

Oppilas harjoittelee taiteen ja median kuvien ja viestien kriittistä tarkastelemista ja tulkitsemista. Oppilas oppii erittelemään kuvallisten viestien tavoitteita, sisältöjä ja arvoja. Oppilasta kannustetaan sanallistamaan ja perustelemaan tulkintojaan sekä kuuntelemaan ja arvostamaan toisten näkemyksiä.

Laajojen kuvataiteen opintojen opetuksen tavoitteena on *innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen.*

Laajoissa kuvataiteen opinnoissa harjoitellaan kriittistä medialukutaitoa tarkastelemalla nuorisokulttuurin, osakulttuurien ja median kuvallisia viestejä. Visuaalista kulttuuria *tarkastellaan teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmasta.*

Opinnoissa perehdytään taiteen historiaan ja nykyhetkeen ja opitaan tunnistamaan visuaalisten taiteiden suhdetta visuaalisen kulttuurin laajaan kenttään. *Taidetta tarkastellaan kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.*

Oppilas oppii hankkimaan tietoa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien visuaalisista taiteista, niiden historiasta ja nykyisyydestä. Oppilas ymmärtää, että taidetta voi tulkita monikerroksisesti; sama teos tulkitaan eri aikoina ja eri yhteyksissä eri tavoin.

Laajoissa kuvataiteen opinnoissa visuaalinen lukutaito on hyvin lähellä monilukutaidon käsitettä, joka tarkoittaa erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Se liittyy kiinteästi ajattelun ja viestinnän taitoihin ja kykyyn hankkia, muokata, tuottaa, esittää, arvioida ja arvottaa tietoa erilaisissa ympäristöissä ja tilanteissa. (<https://peda.net/utsjoki/eo/2etjyt/2loe/monilukutaito>)

Laajojen kuvataiteen opintojen aikana oppilas oppii viestimään visuaalisten taiteiden käsitteistön ja sanaston avulla. Hän oppii tulkitsemaan taidetta ja tunnistamaan kontekstin, jossa hän tarkastelee teosta.

11.4.3. OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

Laajojen kuvataiteen opintojen tavoitteena on, että oppilaista kehittyy aktiivisia ja kriittisiä toimijoita visuaalisten taiteiden ja median maailmaan sekä yhteiskuntaan. Oppilas oppii tuntemaan paitsi omaa kulttuuriperintöään myös muiden kulttuurien visuaalista maailmaa ja elämäntapaa. Hän oppii jäsentämään ja ymmärtämään maailmaa ja hänen yleissivistyksensä kasvaa.

Laajoissa kuvataiteen opinnoissa tuetaan nuorten kriittisen ajattelun kehitystä. Tässä iässä oppilaat osaavat hahmottaa yhteiskunnallisia normeja ja sovinnaisuussääntöjä. Opetuksessa sallitaan ikäkaudelle tyypillinen kapinointi vallitsevia sääntöjä vastaan tarjoamalla taiteen parissa luova vapaus itsensä toteuttamiseen ja omien arvojen ilmaisuun. Oppitunneilla keskustellaan sanan- ja ilmaisuvapaudesta, mutta myös vapauksiin liittyvästä vastuusta. Lisäksi ymmärretään tekijänoikeuksien peruseriaatteet.

Opetuksen tavoitteena on *ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välittämiä viestejä ja niissä ilmeneviä arvoja*. Visuaalisen kulttuurin ja median kuvaviestejä analysoidaan kriittisesti ja opitaan tunnistamaan sellaisia kuvaviestien taustalla olevia moninaisia tarkoituksiperiä kuten poliittiset, yhteiskunnalliset, kaupalliset, henkilökohtaiset, visuaaliset ja taiteelliset lähtökohdat.

Opinnot kannustavat oppilasta tiedostamaan omaa asemaansa yhteiskuntaan osallistuvana jäsenenä ja visuaalisen kuvaston tuottajana. Opitaan ymmärtämään jokaisen oma toimijuus, vastuu ja vaikutusmahdollisuudet mediaympäristössä.

Oppilasta kannustetaan ottamaan omassa kuvailmaisussaan ja toiminnassaan huomioon esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Oppilas oppii kantamaan vastuuta työvälineidensä ja työympäristönsä huoltamisesta ja tunnistamaan omien valintojensa vaikutuksia ympäristöön entistä laajemmin. Hän oppii ymmärtämään taiteen ja ympäristön merkityksen omalle ja muiden hyvinvoinnille. Hän oppii tuntemaan vastuuta luonnon ja elinympäristön tilasta ja monimuotoisuudesta sekä ottamaan huomioon sosiaalisen, kulttuurisen ja ekologisen kestävän kehityksen työskentelyssään.

Opinnot tukevat ryhmätyötaitojen kehittymistä ja *rohkaisevat oppilasta toimimaan erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä*. Oppilas oppii oma-aloitteisuutta, sosiaalisia taitoja ja vastuun kantamista omasta työskentelystään. Oppilas oppii arvostamaan omaa ja toisten kulttuuriperintöä. Opinnoissa oppilaalle tarjotaan *mahdollisuuksia ajatuksien, tulkintojen ja kannanottojen esittämiseen julkisissa ympäristöissä*; Esimerkiksi osallistumalla koulun ulkopuolella järjestettäviin valinnaisiin taideprojekteihin.

11.5. LAAJAT KUVATAITEEN OPINNOT -OPINTOKOKONAISUUDEN KESKEISET SISÄLLÖT

Laajoissa kuvataiteen opinnoissa *tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.*

11.5.1. KUVAN KIELI JA TAITEEN ILMAISUKEINOT

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista.

Laajoissa kuvataiteen opinnoissa kuvan kieltä ja taiteen ilmaisukeinoja tutkitaan omien ja toisten oppilaiden teosten äärellä sekä perehtyen laajasti nykytaiteen ja taidehistorian lähestymistapoihin ja ilmiöihin. Visuaalisten teosten äärellä harjoitellaan kuvataiteen käsitteistöä. Oppitunneilla keskustellaan kuvan merkitysten rakentumisesta ja eritellään omia sekä toisten teoksia taiteen sanastoa käyttäen.

Valokuvaus ja kuvankäsittely, 11–14-vuotiaat.

Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Yksilöllinen visuaalinen ilmaisu kehittyy kuvataiteellisen työskentelyn parissa. Omassa työskentelyssä tutkitaan ja sisäistetään lukuisia kuvataiteen ilmaisukeinoja teknologia-avusteisia työtapoja unohtamatta. Laajoissa kuvataiteen opinnoissa harjoitellaan oman työprosessin sanallistamista, erittelyä ja arviointia. Opitaan tunnistamaan oman taiteellisen ilmaisun erityispiirteet, oman luovan prosessin ja oppimisen vaiheet sekä pystytään erittelemään näitä visuaalisten taiteiden käsitteitä käyttäen.

Opetuksen tavoitteena on, että opintojen päättyessä oppilas ymmärtää entistä laajemmin kuvataiteen peruskäsitteitä. Oppilas osaa käyttää visuaalisen ilmaisun perustekniikoita ja tunnistaa itselleen luontaisia taiteen ilmaisukeinoja.

11.5.2. OMAT KUVAT

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Laajoissa kuvataiteen opinnoissa taidekuvaston rinnalla tutkitaan oppilaiden omista kuvakulttuureista ja elämismaailmasta ammennettavaa visuaalista aiheistoa.

Opinnoissa pohditaan ja eritellään nuorten omien kuvakulttuurien sisältöjä ja merkityksiä. Lisäksi hyödynnetään näiden visuaalisia ilmaisukeinoja taiteellisessa työskentelyssä. Erilaiset verkkosovellukset ja -ympäristöt tarjoavat laajan visuaalisen maailman, jossa oppilas voi toimia opettajalle tai muulle opetusryhmälle asiantuntijana ja oppaana.

Ikäkaudelle tyypillisiä pohdintoja identiteetin muodostumisesta ja arvomaailmasta tuetaan tarkastelemalla tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden, seksuaalisen ja sukupuolisen moninaisuuden sekä ihmisoikeuksien ja kulttuurisen moninaisuuden kysymyksiä taiteellisen työskentelyn aiheina. Tarvittaessa näistä keskustellaan työskentelyn äärellä.

Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon oppilaille merkitykselliset kuvamaailmat sekä heidän omasta elämänpiiristään nousevat havainnot ja kokemukset. Tämä tukee oppilaiden itsetuntoa ja edistää oppimista.

11.5.3. TAITEEN MAAILMAT

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä.

Opinnoissa tutkitaan nykytaiteen, taidehistorian ja kulttuurihistorian kuvastoa oppilaiden oman taiteellisen työskentelyn lähtökohtana, viitekehyksenä tai innoittajana. Harjoitellaan tiedon hankkimista ja itsenäistä perehtymistä valittuihin taiteen ilmiöihin omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Perehdytään visuaalisten taiteiden teoksiin ja taidesuuntauksiin keskustellen sisällöistä, tavoitteista ja merkityksistä.

Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajan-kohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Oppitunneilla perehdytään kuvataiteen lähestymistapoihin visuaaliseen lähdemateriaaliin tutustumalla. Lisäksi tehdään näyttelykäyntejä ja saatetaan tutustua visuaalisen alan ammattilaisten työympäristöihin. Internet ja kirjallisuus tarjoavat loputtoman lähdemateriaalivarannon tämän sisältöalueen tutkimusmatkoihin.

Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Kuvataidekoulun oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia ryhmässä tai yksilöinä osallistua koulun ulkopuolella toteutettaviin taidehankkeisiin kuten taidekilpailuihin sekä lasten ja nuorten näyttelyihin. Lisäksi oppilastöistä koostaan näyttelyitä oppilaitoksen lähialueen toimijoiden tiloihin kuten Paloheinän kirjastoon, Malmitalon eri toimijoiden tiloihin tai muiden mahdollisten yhteistyötahojen tiloihin. Perusopetusryhmät ovat toteuttaneet ja voivat jatkossa toteuttaa esimerkiksi seinämaalaushankkeita tai ympäristötaiteellisia projekteja oppilaitoksen toimipisteiden lähiympäristössä monenlaisten toimijoiden kanssa yhteistyössä. Myös koulun omat oppilastöiden näyttelyt Pakilassa, Malmitalossa ja Kanneltalossa tuottavat kokemuksia julkiseen taidetoimintaan osallistumisesta.

Malmitalon toimijoiden ja Pakilan musiikkiopiston kanssa on järjestetty ja järjestetään monitaiteisia oppilaiden taidehankkeita. Opetuksessa voidaan hyödyntää eri taiteenalojen sekä taiteen ja tieteen välistä yhteyttä.

Laajojen kuvataiteen opintojen aikana kehitetään oppilaan ymmärrystä siitä, mihin hänen oma ilmaisunsa sijoittuu taiteen kentällä: Mitkä ovat hänen omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa; mitä taiteen osa-alueita tutkimalla hänen visuaalinen ilmaisunsa kehittyi.

11.5.4. VISUAALINEN YMPÄRISTÖ

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureita. Opintoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Laajoissa kuvataiteen opinnoissa visuaalinen ympäristö on lähes rajaton tutkimuskohde. Nuorten elämänpiiri on internetin aikakaudella maailmanlaajuinen. Mediaympäristöt ovat monille nuorille tutumpia kuin oma kotikaupunki. Helsinki tarjoaa valtavan määrän perehtymiskohteita. Opintoissa voidaan tehdä retkiä Helsingin luontokohteisiin ja rakennettuihin ympäristöihin. Helsingin museoissa voidaan tutkia erilaisia esineympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureita. Opintoretkien lisäksi visuaalista ympäristöä voidaan tutkia kirjallisuuden ja internetin välityksellä. Myös kaupunkitilassa ja mediaympäristöissä esillä oleva kaupallinen kuvasto voi olla hedelmällinen kuvataiteen tutkimuskohde.

Laajoissa kuvataiteen opinnoissa oppilaat kykenevät syvälliseen ja tiedostavaan keskusteluun esteettisistä, ekologisista ja eettisistä arvoista. Kuvataiteellisen työskentelyn avulla voidaan käsitellä ja ottaa kantaa näihin asioihin. Työskentelyn parissa harjoitellaan ympäristön arvottamista ja sisäistetään itselle tärkeitä arvoja ja merkityksiä suhteessa lähiympäristöön, visuaalisiin ympäristöihin tai maailmanlaajuisiin kysymyksiin.

Kuvataidekoululla harjoitellaan ympäristön ekologista ja eettistä arvottamista kuvataidemateriaalien kierrättämisen ja lajittelun parissa. Koulun tiloissa esillä olevat oppilastyöt tarjoavat mahdollisuuden vertaisoppimiseen ja keskusteluihin estetiikasta.

Koulun toimipisteiden lähiympäristöt tarjoavat keskenään varsin erilaisia visuaalisia ympäristöjä, joissa näkyy monikulttuurisuus, monitaiteisuus ja moni-ilmeinen rakennettu ympäristö sekä luonto. Näiden äärellä harjoitellaan ympäristön arvottamista ja käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

11.6. LAAJAT KUVATAITEEN OPINNOT -OPINTOKOKONAISUUDEN TYÖTAVAT

Laajoissa kuvataiteen opinnoissa syvennyttään erilaisiin kuvataiteen työtapoihin. Oppilaalle tehdään tutuksi laaja kirjo visuaalisen ilmaisun lähestymistapoja kuten taiteiden välisyys, monitaiteisuus, monimateriaaliuus ja taiteen ja tieteen lähestymistapojen yhdistäminen.

Opinnoissa perehdytään joko yksi kerrallaan tai useita tekniikoita yhdistellen esimerkiksi seuraaviin ilmaisukeinoihin: Piirustuksen ja maalauksen monet työtavat sisältäen erilaisia painotekniikoita ja sarjakuvaa; keramiikan, muotoilun ja kolmiulotteisen ilmaisun keinot; teknologia-avusteisen visuaalisen ilmaisun, animaation, valokuvauksen ja kuvankäsittelyn työtavat. Lisäksi voidaan tutustua tila- ja ympäristötaiteen, liikkuvan kuvan, performanssin sekä taiteiden ja tieteiden välisiin lähestymistapoihin.

Ryhmän oman opettajan lisäksi työtapoja harjoitellaan mahdollisten vierailevien asiantuntija-opettajien ohjauksessa. Työtavoissa painottuu oppilaan oman kuvamaailman soveltaminen ja hallinta erilaisilla välineillä ja medioilla. Opinnoissa tutustutaan myös kunkin ilmaisutavan historiaan sekä tunnettuihin tekijöihin ja teoksiin.

Työskentelyssä korostuu uuden oppiminen, monipuolinen materiaalien ja laitteiden käyttö sekä taitojen ja ilmaisun syventäminen tutuissa taiteen tekniikoissa.

Laajojen kuvataiteen opintojen työtavat kannustavat oppilasta monipuoliseen kuvailmaisuun. Opintojen aikana harjoitellaan yksilöllistä kuvataiteellista työskentelyä ja tehdään ryhmätöitä. Opintojen osana voidaan järjestää koulun ulkopuolella toteutettavia taideprojekteja erilaisten yhteistyötahojen kanssa.

Laajojen kuvataiteen opintojen aikana oppilaita ohjataan erittelemään omia tavoitteitaan ja sekä reflektoimaan sanallisesti työskentelyään. Opinnoissa harjoitellaan vuosittain sanallista itsearviointia suullisesti tai kirjallisesti. **Arvioinnista tarkemmin luvuissa 13 ja 15.**

12. KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN SYVENTÄVÄT OPINNOT

Taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän syventävät opinnot muodostavat yhden opintokokonaisuuden, jonka sisällä oppilas voi valita taiteellisen mielenkiintonsa mukaisen suuntautumisvaihtoehdon erilaisten työpajojen valikoimasta. Koska oppilaiden valinnat vaikuttavat siihen, mitä työpajoja kunakin lukuvuotena järjestetään, yksittäisiä työpajoja ei kuvailla yksityiskohtaisesti tässä opetussuunnitelmassa. Niistä laaditaan erillinen työpajaesite vuosittain. Jokaisen työpajan opetus noudattaa tässä opetussuunnitelmassa kuvailtuja taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän syventävien opintojen tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja työtapoja – kunkin työpajan taiteellinen syventymiskohde huomioiden.

On suositeltavaa, että työpajassa opiskellaan vähintään yksi opintovuosi. Yhden opintovuoden jälkeen oppilas voi jatkaa samassa työpajassa seuraavatkin vuodet tai vaihtaa työpajaa vuosittain syventävien opintojen aikana. Syventävissä opinnoissa opiskellaan 14/16–20/21-vuoden iässä.

Keramiikan työpaja, valokuva Maarit Kytöharju.

Syventävien opintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt noudattavat luvussa 8 eriteltyjä Opetushallituksen määräyksen (20.9.2017) mukaisia **taiteen perusopetuksen kuvataiteen perusopintojen tavoitteita ja sisältöjä**. Tässä luvussa tarkennetaan näitä syventävien opintojen osalta.

Taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän syventäven opintojen aikana *oppilas harjaantuu tulkitsemaan, arvioimaan ja arvottamaan kuvallisia ilmiöitä eri näkökulmista. Hän oppii erittelemään omaa taiteellista työskentelyään suhteessa visuaalisen kulttuurin kenttään. Opintojen edetessä pohditaan kuvataiteen yhteiskunnallisia merkityksiä ja kehitetään kriittistä ajattelua. Tarkastellaan taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä innostetaan niiden soveltamiseen opinnoissa.*

Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, joka muodostuu taiteellisesta työstä, työskentelyprosessin dokumentoinnista ja kirjallisesta osuudesta, jossa oppilas arvioi omaa työtään. Lopputyössä oppilas tuo esiin kuvataiteellista ajatteluaan ja ilmaisuaan sekä hahmottaa niitä suhteessa kuvataiteeseen tai muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

12.1. SYVENTÄVÄT OPINNOT -OPINTOKOKONAISUUDEN TAVOITTEET

Kuvataiteen syventävien opintojen tarkoituksena on oppilaan kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen opintoja laajentamalla tai niitä painottamalla hänen omien tavoitteidensa suuntaisesti ja valitsemiaan työtapoja käyttäen. Opetuksen tavoitteena on kannustaa oppilasta osallistumaan ja vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä ja yhteiskuntaan.

Kuvataiteen syventävissä opinnoissa oppilas kehittää persoonallista kuvailmaisuun sekä syventää omakohtaista taidesuhdettaan. Opinnoissa pohditaan taidefilosofian ja estetiikan peruskysymyksiä ja opitaan tunnistamaan kuvataiteen käytäntöjä, käsitteitä ja soveltamaan näitä omaan työskentelyyn. Oppilaan kriittinen ajattelu ja visuaalinen lukutaito kehittyvät.

12.1.1. TAIDESUHDE

Opetuksen tavoitteena on syventää oppilaan ilmaisun taitoja ja taidekäsitystä oman tavoitteellisen kuvailmaisun ja hänelle merkityksellisen taiteen kautta. Oppilaan henkilökohtainen taideilmaisuus kehittyy. Oppilas tiedostaa itselleen luontaisimmat kuvataiteen lähestymistavat.

Oppilas sisäistää oman taiteellisen prosessinsa luonteen, ottaa vastuun omasta työskentelystään, asettaa itselleen tavoitteita ja osaa valita oikeat tekotavat tavoitteisiin pääsemiseksi.

Opinnot auttavat oppilasta löytämään omaehtoisen ja henkilökohtaisen taidesuhteen. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä, mihin taiteen kentän viitekehykseen hänen oma taiteellinen työskentelynsä liittyy ja mistä visuaalisen maailman osa-alueista hänen kuvailmaisunsa koostuu.

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta identiteetin rakentamisessa kuvallisen työskentelyn, kuvien tulkinnan ja oppimisen reflektoinnin kautta. Oppilasta ohjataan omien tavoitteiden mukaisissa työskentelyprosesseissa ja osaamisen kehittämässä. Häntä rohkaistaan erilaisten materiaalien ja teknologioiden sekä taiteiden välisten menetelmien ja lähestymistapojen käyttöön.

Opetuksen tavoitteena on luoda luottamuksellinen työskentely-ympäristö, jossa opettajan ja ryhmän tuki vahvistavat jokaisen oppilaan luottamusta omiin näkemyksiinsä ja ratkaisuihinsa. Turvallinen ja kannustava ilmapiiri tukee oppilasta lopputyöprosessin toteuttamisessa.

12.1.2. VISUAALINEN LUKUTAITO

Syventävissä opinnoissa tavoitteena on syventää oppilaan taitoa tutkia, tulkita ja ymmärtää visuaalisen kulttuurin ilmiöitä tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista. Oppilasta kannustetaan syventämään taiteen historian, nykytaiteen ja visuaalisten alojen tuntemusta kartuttamalla siinä tarvittavaa yleissivistystä.

Opetuksen tavoitteena on syventää oppilaan taitoa havainnoida visuaalista ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen. Opinnot syventävät oppilaan taitoa käyttää, lukea ja tulkita kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja.

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta kuvallisessa ilmaisussa, pitkäjänteisessä harjoittelussa ja taitojen syventämisessä oppilaan omien tavoitteiden mukaisesti. Oppilasta tuetaan henkilökohtaisen kuvailmaisun kehittämisessä.

Opetuksen tavoitteena on rohkaista oppilasta erilaisten materiaalien ja teknologioiden sekä taiteiden välisten menetelmien ja lähestymistapojen käyttöön. Oppilasta kannustetaan kokeilemaan uusia työmenetelmiä ja laajentamaan omaa kuvailmaisuaan.

Syventävissä opinnoissa oppilas oppii oman taiteellisen prosessinsa sanallistamista. Opetuksessa kannustetaan pitämään työpäiväkirjaa ja dokumentoimaan työvaiheita. Suullinen ja kirjallinen itsearviointi edistävät oppimista. Oma taiteellinen prosessi tulee tutuksi ja oma työskentely osataan linkittää taiteen kenttään ja sen ilmiöihin.

Taiteen ja visuaalisen kulttuurin kuvia tarkastellaan analyttisesti. Omista ja toisten teoksista keskustellaan taiteen sanastoa käyttäen. Oppilasta ohjataan *perustelevaan tulkintojaan ja arvostuksiaan sekä suullisesti että kirjallisesti*. Oppilasta kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan toisten näkemyksiä.

Syventävien opintojen päättyessä oppilas hallitsee visuaalisen monilukutaidon. Taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän kontekstissa monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien, mutta ennen kaikkea visuaalisten viestien ja kuvataiteen tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. (http://www.edu.fi/download/186995_Kielitietoinen_opetus_verkko.pdf)

Oppilas oppii hankkimaan tietoa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien visuaalisista taiteista, niiden historiasta ja nykyisyydestä sekä seuraamaan eri kulttuuriperintöjen ja taiteenalojen keskinäistä vuorovaikutusta. Oppilas harjoittelee taiteen ja median kuvien ja viestien kriittistä tarkastelemista ja tulkitsemista. Oppilas ymmärtää, että taidetta voi tulkita monikerroksisesti; sama teos tulkitaan eri aikoina ja eri yhteyksissä eri tavoin.

12.1.3. OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

Opetuksen tavoitteena on *ohjata oppilasta tarkastelemaan kriittisesti kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välittämiä viestejä ja niissä ilmeneviä arvoja*. Oppilasta kannustetaan *pohtimaan esteettisten, ekologisten ja eettisten arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*. Opinnot ohjaavat oppilasta kriittisen ajattelun syventämiseen sekä tarjoavat mahdollisuuksia uusien tulkintojen tekemiseen.

Syventävien opintojen tavoitteena on, että oppilaista kehittyy aktiivisia ja kriittisiä toimijoita visuaalisten taiteiden ja median maailmaan sekä yhteiskuntaan. Oppilas tuntee paitsi omaa kulttuuriperintöään myös muiden kulttuurien visuaalista maailmaa ja elämäntapaa. Hän tunnistaa oman maailmankuvansa ja osaa eritellä, mistä arvoista se koostuu.

Omia valintoja tehdessään oppilas osaa ottaa huomioon vastuunsa luonnosta ja elinympäristöstä sekä tiedostaa sosiaalisen, kulttuurisen ja ekologisen kestäväen kehityksen työskentelyssään. Hän hahmottaa oman toimintansa seuraukset suhteessa ympäristöön, yhteiskuntaan ja kulttuuriin.

Tavoitteena on tiedostaa taide vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä. Oppilas harjaantuu toimimaan yhdessä erilaisissa ryhmissä, yhteisöissä ja ympäristöissä. Häntä ohjataan tuomaan esiin ajatuksiaan, tulkintojaan ja kannanottojaan julkisissa ympäristöissä. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin tapoihin osallistua julkiseen tilaan ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen taiteen keinoin. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua koulun ulkopuolella toteutettaviin projekteihin sekä valmistaa ja viedä teoksia julkiseen tilaan.

Syventävissä opinnoissa oppilas osaa kunnioittaa ja arvostaa toisten työskentelyä ja tukea luottavaista ja hyvää työskentelyilmapiiriä omassa opetusryhmässään. Hyvä ryhmähenki mahdollistaa merkitykselliset keskustelut taiteesta, erilaisista arvomaailmoista ja visuaalisen kulttuurin sisällöistä.

Työpajatyöskentelyä, valokuva Maarit Kytöharju.

12.2. SYVENTÄVÄT OPINNOT -OPINTOKOKONAISUUDEN KESKEISET SISÄLLÖT

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

12.2.1. KUVAN KIELI JA TAITEEN ILMAISUKEINOT

Syventävissä opinnoissa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentamista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Syventävissä opinnoissa oppilas tuntee itselleen luontaisimmat ilmaisukeinot ja osaa hyödyntää niitä omassa työskentelyssään tarkoituksenmukaisella tavalla.

Oppilas osaa suunnitella oman taiteellisen työprosessinsa valittujen sisältöjen ja tavoitteiden mukaisesti. Oppilas hallitsee itselleen ominaisimmat visuaalisen ilmaisun tekniikat ja teknologiat ja syventää omaa ilmaisuaan näiden parissa.

Oppilas osaa eritellä omaa ja toisten työskentelyä kuvataiteen sanastoa käyttäen sekä pystyy paikantamaan oman työskentelynsä visuaalisessa kulttuurissa.

12.2.2. OMAT KUVAT

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Syventävien opintojen aikana oppilaalla on mahdollisuus keskittyä omiin kuviin. Hän voi syventää ja laajentaa ymmärrystään itselleen luontaisimmista sisällöistä tutkien erilaisia lähdeaineistoja omien kuviensa tueksi. Kontekstualisoimalla ja sisäistämällä omaa kuvamaailmaansa hänen ilmaisunsa ja näkemyksensä kehittyvät. Oma kuvamaailma, ilmaisu sekä taiteilijuus vahvistuvat.

12.2.3. TAITEEN MAAILMAT

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä.

Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Kuvataidekoulun oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia ryhmässä tai yksilöinä osallistua koulun ulkopuolella toteutettaviin taidehankkeisiin kuten taidekilpailuihin sekä nuorten näyttelyihin. Lisäksi oppilastöistä kootaan näyttelyitä oppilaitoksen lähialueen toimijoiden tiloihin. Syventävien opintojen ryhmät ovat toteuttaneet ja voivat jatkossakin toteuttaa esimerkiksi seinämaalaushankkeita tai ympäristötaiteellisia projekteja oppilaitoksen toimipisteiden lähiympäristössä monenlaisten toimijoiden kanssa yhteistyössä. Myös koulun omat oppilastöiden näyttelyt Pakilassa, Malmitalossa ja Kanneltalossa tuottavat kokemuksia julkiseen taidetoimintaan osallistumisesta.

Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajan-kohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Syventävissä opinnoissa perehdytään kuvataiteen ilmiöihin laajemmin ja syvällisemmin kuin kuvataiteen perusopinnoissa. Taidehistorian, nykytaiteen ja visuaalisen kulttuurin lähestymistapoja tutkitaan tavoitteita, sisältöjä ja merkityksiä sisäistäen. Taideteosta tarkastellaan tekijän intentioiden, teoksen esittämisen ajankohdan ja kulttuurisen viitekehyksen sekä erilaisten taiteen tulkintatapojen kautta.

Taiteilijoiden työskentelyyn perehdytään lähdekirjallisuuden, internetin sekä museo-, näyttely- ja työhuonekäyntien avulla. Taiteilijoiden työskentelyä ja taidesuuntauksia tutkitaan peilaten niihin omaa taiteilijuutta ja tekotapoja.

12.2.4. VISUAALINEN YMPÄRISTÖ

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Syventävissä opinnoissa visuaalinen ympäristö on lähes rajaton tutkimuskohde. Se, millaisia visuaalisia ympäristöjä tutkitaan, painottuu oppilaan omien valinto-

jen ja kiinnostuksen kohteiden mukaan. Helsinki tarjoaa rikkaan visuaalisen ympäristön tutkimuskohteeksi, samoin museot, taidegalleriat, erilaiset osakulttuurit ja kaupunginosat. Kirjallisuus ja mediaympäristöt laajentavat tutkittavien ilmiöiden piirin maailmanlaajuisesti.

Syventävissä opinnoissa oppilaat kykenevät syvälliseen ja tiedostavaan keskusteluun esteettisistä, ekologisista ja eettisistä arvoista. Kuvataiteellisen työskentelyn avulla voidaan käsitellä ja ottaa kantaa näihin asioihin. Työskentelyn parissa harjoitellaan ympäristön arvostamista ja sisäistetään itselle tärkeitä arvoja ja merkityksiä suhteessa lähiympäristöön, visuaalisiin ympäristöihin ja maailmanlaajuisiin kysymyksiin.

12.2. SYVENTÄVÄT OPINNOT -OPINTOKOKONAISUUDEN TYÖTAVAT

Syventävissä kuvataiteen opinnoissa oppilas osallistuu työtapojen, opintojen painopisteen ja harjoiteltavien tekniikoiden ja ilmaisumuotojen valintaan aiempaa aktiivisemmin. Opetuksen sisältöjä suunnitellaan yhdessä opettajan kanssa. Opetus etenee yhdessä sovitun painopisteen mukaisesti joko ryhmän yhteisten tehtävien tai yksilökohtaisen työskentelyn mukaisesti.

Opinnoissa syvennetään oppilaan tietoja ja taitoja taiteesta ja visuaalisesta kulttuurista monipuolisesti. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua taiteelliseen toimintaan oman koulun ulkopuolella. Erilaiset työpajat, kilpailut, nuorten näyttelyt, tapahtumat ja retket näyttelyihin luovat yhteyksiä ja ymmärrystä taiteen kentän laajuudesta ja mahdollisuuksista.

Yhtenä tärkeänä työtapana syventävissä opinnoissa on portfoliotyöskentely. Se tukee omakohtaisen oppimisen prosessia ja auttaa sisäistämään henkilökohtaisia oppimisen tapoja. Oppilasta kannustetaan tunnistamaan omia kiinnostuksen kohteitaan taiteessa ja asettamaan oppimiselle henkilökohtaisia tavoitteita ja päämääriä. Portfoliotyöskentelyyn sisältyvä itsearviointi lisää itsetuntemusta ja vahvistaa identiteettiä. Portfoliotyöskentelystä ja arvioinnista tarkemmin seuraavassa luvussa 13.

13. OPPIMISEN ARVIOINTI

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon näissä opetussuunnitelman perusteissa kuvatut taiteenalan laajan oppimäärän arvioinnin kohteet. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmasaan päättämällä tavalla.

13.1. OPPIMISEN ARVIOINTI POHJOIS-HELSINGIN KUVATAIDEKOULUSSA

Oppimisen arvioinnin tehtävä on tukea oppilaan kuvataiteen opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itse- ja vertaisarviointiin. Itsearvioinnissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan oman oppimisen edistymistä. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arvioinnilla ja muulla palautteella kannustetaan oppilasta uuden oppimiseen sekä ohjataan häntä arvostamaan toisten näkemyksiä. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Oppilasta perehdytetään kuvataiteen arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissaan. Arviointi on kannustavaa, oppilaan valintoja kunnioittavaa ja oppilaan omia vahvuuksia esille tuovaa.

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulussa oppimisen arvioinnin muotoja ovat:

13.1.1. JATKUVA SUULLINEN ARVIOINTI JA PALAUTE

Suullinen palaute oppituntien aikana vuoropuheluna opettajan ja oppilaan välillä.

13.1.2. JATKUVA SUULLINEN VERTAISARVIOINTI

Oppilasryhmän keskustelu oppituntien aikana opettajan toimiessa keskustelun fasilitaattorina. Vertaisarviointia harjoitellaan varhaisiän opinnoista lähtien omaksumalla toisen persoonaa ja työskentelyä kunnioittavia sanamuotoja sekä kuvataiteen sanastoa.

13.1.3. SUULLINEN RYHMÄARVIOINTI/VERTAISARVIOINTI

Oppitunneilla tai oppilastöiden näyttelyn yhteydessä tarkastellaan ohjatusti yhdessä kaikkien teoksia ja harjoitellaan oman työn esittelyä sekä toisen oppilaan teoksen kommentointia arvostavaan ja kannustavaan sävyyn kuvataiteen sanastoa käyttäen. Ryhmäarvioinnin ei tarvitse välttämättä sisältää oman työn esittelyä. Keskustelu voidaan myös käydä siten, että opettaja ohjaa oppilaita arvioimaan toistensa teoksia ja erittelemään teosten äärellä teoksissa ja työtaivoissa ilmeneviä kuvataiteen elementtejä.

13.1.4. SUULLINEN PALAUTE RYHMÄARVIOINNISSA

Ryhmäarvioinnissa opettaja voi antaa yksilöllisen suullisen palautteen kullekin oppilaalle tai kohdistaa arviointipalautteen koko ryhmälle yhteisesti sanallista oppimistavoitteet ja kertoen kuinka tavoitteet on saavutettu.

13.1.5. VAPAAMUOTOINEN ARVIOINTI- JA PALAUTEKESKUSTELU VANHEMMILLE AVOIMELLA OPETUSKERRALLA

Oppilaiden vanhempia, huoltajia tai läheisiä aikuisia voidaan kutsua oppitunneille mukaan lukuvuoden aikana tai esimerkiksi oppilastöiden näyttelyiden aikaan. Tällöin on mahdollisuus tarkastella oppilaan teoksia opetusryhmän kontekstissa sekä mahdollisesti suhteessa koulun opetustarjontaan ja eri ikäisten oppilaiden luomuksiin.

Opettaja voi avoimella opetuskerralla kertoa opetuksen tavoitteista, sisällöistä ja niiden toteutumisesta. Samalla huoltajilla on mahdollisuus antaa suullista palautetta koulun toiminnasta ja opetuksesta.

13.1.6. SUULLINEN ITSEARVIOINTI

Voi tapahtua työskentelyn äärellä, osana oppilaan ja opettajan välistä jatkuvaa vuoropuhelua. Suullinen itsearviointi voidaan myös toteuttaa henkilökohtaisena arviointitilanteena siten, että opettaja esittää apukysymyksiä ja oppilas vastaa näihin. Suullisen itsearvioinnin muotoina voidaan käyttää esimerkiksi **videoesittelyä** omasta teoksesta tai **tallentaa puhe oman teoksen äärellä**. Lisäksi suullinen itsearviointi voidaan tehdä ryhmäarviointitilanteessa, jossa jokainen oppilas esittelee opetusryhmälle oman teoksensa ja kertoo esittelyn yhteydessä oman näkemyksensä omasta onnistumisestaan itsearvioinnin tapaan. Suullinen itsearviointi voi pohjautua yhteen oppilaan teokseen, työprosessiin tai useampaan teokseen tai esimerkiksi lukuvuoden mittaiseen oppimisprosessiin.

13.1.7. KIRJALLINEN ITSEARVIOINTI

Kirjallista itsearviointia harjoitellaan vastaamalla kirjallisesti opettajan antamiin apukysymyksiin, jotka pohjautuvat oppimistavoitteisiin. Kirjallisen itsearvioinnin taitojen kehittyessä oppilas oppii itse asettamaan oppimiselleen tavoitteita ja arvioimaan näiden saavuttamista. Kirjallinen itsearviointi voi pohjautua yhteen oppilaan teokseen, työprosessiin tai useampaan teokseen tai esimerkiksi lukuvuoden mittaiseen oppimisprosessiin. Laajan oppimäärän syventävien opintojen vaiheessa oppilas voi parhaimmillaan arvioida kirjallisesti koko opintojen aikaista oppimistaan.

13.1.8. MUISTELU

Kaikissa yllä kuvatuissa arvioinnin tavoissa voidaan hyödyntää muistelun menetelmää joko yksin tai ryhmässä suullisesti tai kirjallisesti. Esimerkiksi lukukauden päättyessä muistellaan teoksia tarkastellen, mitä kaikkea on lukuvuoden aikana harjoiteltu ja opittu. Muistelua voidaan tehdä myös jokaisen opetuskerran päätteeksi oppimistavoitteita kerraten. Opettaja tukee muistelua esittäen apukysymyksiä kunnes oppilas oppii muistelemaan itsenäisesti tärkeitä oppimisen tavoitteita ja kuinka näihin on päästy.

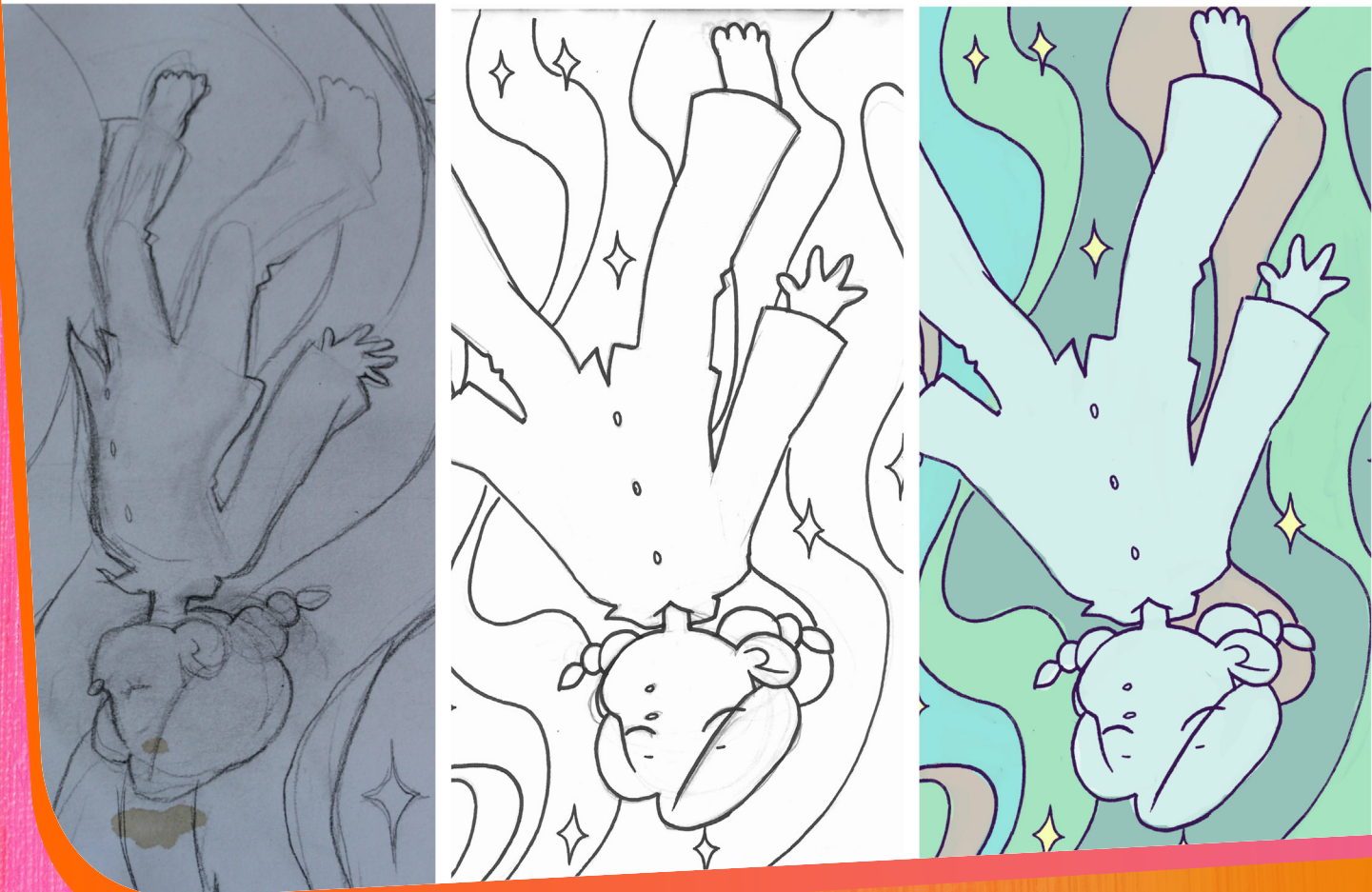
13.1.9. DOKUMENTOINTI

Oppilastöiden ja oppimisen dokumentointi tukee kaikkia arvioinnin tapoja. Omien teosten ja työprosessin dokumentointia harjoitellaan aluksi opettajan avustuksella; opintojen edetessä oppilas pystyy siihen itsenäisesti. Dokumenttien jakaminen koteihin antaa visuaalista informaatiota opintojen etenemisestä. Tavoitteena on oppimisen näkyväksi tekeminen oppilaalle itselleen ja hänen perheelleen havaintoesimerkkien avulla.

13.1.10. VISUAALIS-KIRJALLINEN TYÖPÄIVÄKIRJATYÖSKENTELY

Tähän voi sisältyä oman työprosessin kuvailua ja seuranta. Oppilas tekee työpäiväkirjaa taiteellisen prosessinsa eri vaiheissa, visualisoiden tai kirjoittaen ylös omia tavoitteitaan, valitsemiaan työtapoja ja kuvailee sanoin tai kuvin työvaiheita ja luovan prosessin etenemistä. Luonnokset ja dokumentaatiokuvat muodostavat merkittävän osan työpäiväkirjaa. Työpäiväkirjatyöskentely **voi sisältää kirjallista tai visuaalista itsearviointia**, mutta itsearviointi ei ole välttämätön edellytys onnistuneelle työpäiväkirjalle. Työpäiväkirja jo itsessään havainnollistaa oppilaalle oppimisen ja prosessin etenemisen.

Luonnoksesta teokseksi, työpajaoppilaan lopputyö.

13.1.11. PORTFOLIOTYÖSKENTELY

Opintojen edetessä ja kirjallisen erittelykyvyn kehittyessä portfoliotyöskentely on tärkeä osa oppimista. Portfoliotyöskentely edellyttää säännöllistä työvaiheiden ja valmiiden teosten dokumentointia ja näiden sanallistamista tai visualisointia. Edellä kuvailtu **työpäiväkirjatyöskentely** on hyvä tuki portfoliotyöskentelylle, mutta ei sen edellytys.

Oppimisportfolio kootaan kuvatalenteista. Portfoliossa havainnollistetaan omalle työskentelylle asetetut tavoitteet kirjallisesti tai visuaalisesti. Lisäksi eritellään omaa prosessia, työvaiheita ja valmiita teoksia. Portfolioon on suositeltavaa sisällyttää **kirjallinen itsearviointi**, jossa arvioidaan itselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Kirjallisen itsearvioinnin sijaan voidaan myös **tallentaa suullinen itsearviointi**. Portfoliotyöskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota siihen, että oppilas osaisi kontekstualisoida omaa työskentelyään suhteessa visuaaliseen kulttuuriin, mediakuvastoon, yhteiskuntaan ja ympäröivään maailmaan. Portfoliotyöskentely tukee lopputyön tekemistä.

13.1.12. KIRJALLINEN ARVOINTIPALAUTE

Opintojen alkuvaiheessa opettaja jakaa lukuvuosittain opetusraportin koteihin. Opetusraportti havainnollistaa oppimistavoitteet ja kuvailee opetustehtävät, joiden avulla asetettuihin tavoitteisiin on päästy. Opintojen edetessä opettaja voi antaa kirjallisen arviointipalautteen kommentoiden oppilaan tekemää kirjallista tai suullista itsearviointia tai keskittyen yhteen teoskuvaan, jota eritellen opettaja havainnollistaa oppilaille ja tämän vanhemmille oppimistavoitteita ja niiden saavuttamista. Kirjallinen arviointipalaute voi pohjautua myös oppimisprosessiin. Opintojen loppuvaiheessa opettaja voi antaa kirjallisen arviointipalautteen perehtymällä työpäiväkirjaan tai oppilaan portfolioon. Tällöin kirjallisen arvioinnin kohteena ovat oppilaan itselleen asettamat tavoitteet ja niiden toteutuminen. **Kirjallisesta arvioinnista lisää luvussa 15.**

13.2. OPPIMISEN ARVIOINNIN KRITTEERIT

13.2.1. MITÄ ARVIOIDAAN

Oppimisen arvioinnin kohteena ovat kuvataiteen laajan oppimäärän oppimistavoitteet: *Taidesuhte, Visuaalinen lukutaito* sekä *Osallisuus ja vaikuttaminen*. Nämä tavoitteet painottuvat eri ikäryhmien opetuksessa ja arvioinnissa eri tavoin.

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun opettajat sopivat jokaiselle lukuvuodelle opetussuunnitelman tavoitteita tukevia opetusteemoja, joita tutkimalla päästään sovittuihin oppimistavoitteisiin. Opetusteemat saattavat sisältää tarkentavia tavoitteita, jotka ovat arvioinnin kohteina. Lisäksi oppilaita ohjataan asettamaan itselleen tavoitteita ja löytämään omia kiinnostuksen kohteitaan. Arviointia tehdään myös suhteessa näihin.

13.2.2. MIKSI ARVIOIDAAN

Arvioinnin tavoitteena on tukea oppilaan opintojen edistymistä. Arvioinnilla tuetaan oppilaan taidesuhteen ja visuaalisen lukutaidon kehittymistä. Lisäksi kehitetään oppilaan kokemusta ja ymmärrystä omasta osallisuudestaan ja vaikuttamisen mahdollisuuksista; oikeuksista, taidoista ja vastuusta.

13.2.3. KENELLE ARVIOIDAAN

Arviointia tehdään erityisesti oppilasta itseä ja tämän oppimista edistämään. Arvioinnin avulla viestitään koteihin opintojen etenemisestä. Lisäksi koulu saa arvokasta tietoa oppilaiden edistymisestä, opetussuunnitelman toteutumisesta ja kehittämisen kohteista.

14. OPETUKSEN JA OPPILAITOKSEN ARVOINTI

14.1. OPETTAJAN ARVIOINTI

Opettajia kannustetaan tarkastelemaan omaa opetustaan kaikissa opetussuunnitelman määrittelemissä arvoitilanteissa. Opettaja arvioi omaa opetustaan itse reflektoiden sekä kysymällä suullisesti oppilailta ja vanhemmilta palautetta opetuksesta. Kun oppilaat tekevät ohjattuja kirjallisia itsearviointeja, heiltä voidaan pyytää kirjallista palautetta opettajalle. Lisäksi opettajan on hyvä tehdä itsearviointia kirjoittaessaan opetuspäiväkirjaa, opetusraporttia sekä laatiessaan oppilaille arviointipalautteita. Opettajien kokouksissa keskustellaan opetuksessa ilmenevistä haasteista ja onnistumisista reflektoiden ja vertaistukea jakaen.

14.2. KOULUN TOIMINNAN ARVIOINTI

Koulun toimintaa arvioidaan ja kehitetään oppilaille, henkilökunnalle ja vanhemmille jaettavien kyselytutkimusten avulla. Lisäksi koulun toimintaa arvioidaan jatkuvasti kannatusyhdistyksen johtokunnan kokouksissa, opettajien kokouksissa sekä oppilastöiden näyttelyiden yhteydessä. Myös vanhempainillat ja vanhempien vierailut oppitunneilla tarjoavat arvokkaita tilaisuuksia vuorovaihteisen palautteen saamiseen.

Kasvoreliefit punasavesta, 7–9-vuotiaat.

15. LAAJAN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINNIN KOHTEET JA ARVIOINNIN KRITTEERIT

Laajan oppimäärän arvioinnin lähtökohtana ovat oppilaan suorittamat syventävät opinnot. Arviointi kertoo, miten oppilas on saavuttanut taiteenalan laajan oppimäärän syventävien opintojen tavoitteet. Lopputyö arvioidaan osana syventäviä opintoja. Syventävien opintojen aikana oppilaalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti.

Päättötodistukseen merkitään sanallinen arvio oppilaan suorittamasta laajasta oppimäärästä. Sanallinen arvio kuvaa oppilaan edistymistä ja hänen saavuttamaansa osaamista suhteessa syventävien opintojen tavoitteisiin. Sanallisessa arviossa painotetaan oppilaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia.

15.1. KUVATAITEEN SYVENTÄVIEN OPINTOJEN ARVIOINTI

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan aiempaa itsenäisempää työskentelyä, oppimisen tavoitteiden asettamista sekä kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventämistä. Jatkuvalle vuorovaikutteisella arvioinnilla ja muulla palautteella oppilasta innostetaan työskentelemään, kommunikoidaan, osallistumaan ja vaikuttamaan. Arvioinnilla ohjataan oppilaan osaamisen kehittymistä hänen syventävien opintojensa laajentumisen tai painottumisen mukaisesti. Syventävien opintojensa aikana oppilas dokumentoi asettamia tavoitteita, työskentelyä, kuvailmaisua, itsearviointia, oman oppimisensa edistymistä ja saavuttamaansa osaamista. Oppilaan kokoaman dokumentaation avulla tuetaan oppilaan syventävien opintojen tavoitteellista etenemistä.

Kuvataiteen laajan oppimäärän syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, joka muodostuu taiteellisesta työstä, työskentelyprosessin kuvauksesta ja oman oppimisprosessin reflektoinnista. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan omalle työlleen asettamat tavoitteet ja hänen syventävien opintojensa suuntautuminen.

15.2. POHJOIS-HELSINGIN KUVATAIDEKOULUN TAITEEN PERUSOPETUKSEN KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINNIN KRITTEERIT

Kuvataiteen laajan oppimäärän arvioinnin kohteet ovat samat kuin oppimisen tavoitteet:

Taidesuhte

Visuaalinen lukutaito

Osallisuus ja vaikuttaminen

Sanallinen arvio oppilaan edistymisestä laaditaan pohtien oppilaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia suhteessa yllä kuvailtuihin kolmeen arvioinnin kohteeseen.

Arvioinnissa tarkastellaan oppilaan edistymistä ja oppimista syventävissä opinnoissa. Lisäksi perehdytään oppilaan tekemään taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän lopputyöhön. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan omalle työlleen asettamat tavoitteet ja hänen syventävien opintojensa suuntautuminen.

Syventävien opintojen aikana oppilaalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti.

Oppilasta kannustetaan tekemään visuaalista työpäiväkirjaa syventävien opintojensa aikana. Oppilas kokoaa opintojensa ajan materiaalia oppimisportfolioon dokumentoiden työskentelyään ja työvaihteitaan sekä tekee opettajan ohjaamana kirjallista, suullista tai visuaalista itsearviointia säännöllisin väliajoin.

Oppimisportfoliota voidaan käyttää apuna syventävien opintojen sanallista arviointia kirjoitettaessa.

Lisäksi opettajia kannustetaan antamaan oppilaan edistymisestä runsaasti sanallista palautetta syventävien opintojen aikana. Opettajan toistuvaa palautetta oppilaan opintojen edistymisestä voidaan käyttää laajan oppimäärän sanallisen arvioinnin tukena.

15.3. KUVATAITEEN PERUSOPINTOJEN ARVIOINTI

Perusopinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan ilmaisun, kuvallisen ajattelun, työskentelytaitojen ja itse- ja vertaisarviointitaitojen kehittymistä. Jatkuvalle arvioinnille ja muulle palautteelle vahvistetaan oppilaan omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista, identiteetin rakentumista ja aktiivista toimijuutta. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen reflektointiin sanallistamalla, kuvallisesti ja muita ilmaisun keinoja käyttäen.

Oppimisen arviointia käsittelevässä luvussa 13. on kuvattu kaikki Pohjois-Helsingin kuvataidekoulussa käytössä olevat oppimisen arvioinnin muodot. Perusopintojen päättyessä oppilas saa todistuksen, joka sisältää sanallisen arvion oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän perusopinnoista. Sanallisen arvion laatimisen tukena käytetään visuaalista ja kirjallista arviointitietoa, jota oppilaan opinnoista on kerätty oppimisen arvioinnin yhteydessä opintovuosien aikana. Todistukseen kirjattava sanallinen arvio kertoo, miten oppilas on saavuttanut laajan oppimäärän perusopintojen oppimistavoitteet *Taidesuhde, Visuaalinen lukutaito sekä Osallisuus ja vaikuttaminen*. Lisäksi arvionnissa otetaan huomioon oppilaan omat tavoitteet ja kiinnostuksen kohteet.

16. TODISTUKSET

16.1. TAITEEN PERUSOPETUKSEN KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN PERUSOPINTOJEN TODISTUKSEN SISÄLTÖ:

Todistuksen nimi

Koulutuksen järjestäjän nimi

Oppilaitoksen nimi

Taiteenala

Oppilaan nimi ja henkilötunnus

Opiskelu-aika vuosina

*Oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
(kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus)*

*Sanallinen arvio oppilaan suorittamista
kuvataiteen laajan oppimäärän perusopinnoista*

Rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima

*Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan
päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt
taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman*

*Merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien
taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
perusteiden (20.9.2017) mukaisesti.*

16.2. TAITEEN PERUSOPETUKSEN KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN PÄÄTTÖTODISTUKSEN SISÄLTÖ:

Todistuksen nimi

Koulutuksen järjestäjän nimi

Oppilaitoksen nimi

Taiteenala

Oppilaan nimi ja henkilötunnus

Opiskeluaika vuosina

*Oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
(kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus)*

*Oppilaan suorittamat laajan oppimäärän syventävät opinnot
(kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus)*

Syventäviin opintoihin sisältyvän laajan oppimäärän lopputyön aihe

Sanallinen arvio oppilaan suorittamasta kuvataiteen laajasta oppimäärästä

Rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman

Merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden (20.9.2017) mukaisesti.

17. OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Perusopinnot aloitetaan 6–8-vuoden iässä. Perusopinnot voi aloittaa myös vanhempana. Tarvittaessa uudet oppilaat voivat osoittaa hallitsevansa aiempien perusopintojen oppimistavoitteet ja oppisisällöt tai heidän oppimääränsä voidaan yksilöllistää.

Oppilas voi täydentää perusopintoja Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun tai toisen taiteen perusopetusta tarjoavan oppilaitoksen tarjoamalla valinnaisilla lisäopinnoilla. Valinnaiset lisäopinnot voivat sisältää lyhyt- ja erityiskursseja sekä monitaiteisia kahden tai useamman taiteen perusopetuksen oppilaitoksen yhteisiä opintokokonaisuuksia.

Syventävät opinnot aloitetaan 14–16-vuoden iässä. Syventäviin opintoihin hyväksytään myös uusia oppilaita ja opintoja voi täydentää. Tarvittaessa uudet oppilaat voivat osoittaa hallitsevansa perusopintojen oppimistavoitteet ja oppisisällöt tai heidän oppimääränsä yksilöllistetään.

Työpajaoppilaat videokuvauksissa, valokuva Maarit Kytöharju.

Oppilas voi täydentää syventäviä opintoja Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun tai toisen taiteen perusopetusta tarjoavan oppilaitoksen tarjoamalla valinnaisilla lisäopinnoilla. Valinnaiset lisäopinnot voivat sisältää lyhyt- ja erityiskursseja sekä monitaiteisia kahden tai useamman taiteen perusopetuksen oppilaitoksen yhteisiä opintokokonaisuuksia.

Perusopintojen ja syventävien opintojen laskennallisessa laajuudessa käytetään tarvittaessa yksilöllistämistä. Mikäli oppilas haluaa ja hänen katsotaan olevan kypsä siirtymään syventäviin opintoihin ennen perusopintoihin tarvittavan 800 oppitunnin täyttymistä, voidaan syventävien opintojen ensimmäisten opintovuosien oppitunteja hyväksi lukea perusopintojen 800 oppituntiin.

Jos oppilas yksilöllisistä syistä opiskelee perusopinnoissa yli 800 oppituntia, voidaan viimeisten perusopintojen opintovuosien oppitunteja hyväksi lukea syventäviin opintoihin.

Myös varhaisiän opintoja voidaan tarvittaessa yksilöllisesti sisällyttää perusopintojen laskennalliseen laajuuteen, mikäli oppilaan etu sitä edellyttää.

Mikäli oppilas aloittaa taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän opinnot kesken Pohjois-Helsingin kuvataidekoululle laadittua opintojen rakennetta, uudet oppilaat voivat osoittaa hallitsevansa aiempien opintojen oppimistavoitteet ja oppisisällöt.

Poikkeuksellisen opintojen aloitussiän tai muun henkilökohtaisen syyn takia oppilaan oppimäärä voidaan yksilöllistää vastaamaan kullekin oppijalle parhaiten soveltuvaa opintopolkua.

Oppilas voi myös täydentää perusopintoja ja/tai syventäviä opintoja Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun tai toisen taiteen perusopetusta tarjoavan oppilaitoksen tarjoamalla opintokokonaisuuksilla tai valinnaisilla lisäopinnoilla. Täydentävät tai korvaavat lisäopinnot voivat sisältää monitaiteisia kahden tai useamman taiteen perusopetuksen oppilaitoksen yhteisiä opintokokonaisuuksia tai opintoja toisessa taiteen perusopetuksen oppilaitoksessa.

Opetussuunnitelmassa esitettyjä taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän suorittamisen edellytyksiä voidaan myös yksilöllistää. Esimerkiksi syventävien opintojen kirjalliset osat voi suorittaa suullisesti tai visuaalisesti, mikäli oppilaalla on kielellisiä haasteita. Monet muut henkilökohtaiset perusteet voidaan myös huomioida ja opintojen vaatimustasoja muokata yksilöllisesti oppilaan tarpeiden mukaan.

18. OPPILAAKSI OTTAMISEN PERIAATTEET

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun oppilaaksi ottamisessa noudatetaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatteita. Uusien oppilaiden hakuaika on keväisin 15.4.–15.5. Mikäli kaikille hakuaikana hakemuksensa tehneille uusille hakijoille ei voida tarjota oppilaspaikkaa, oppilaspaikat arvotaan. Ilman oppilaspaikkaa jääneet laitetaan jonoon, jonka järjestys arvotaan. Jonossa oleville tarjotaan oppilaspaikka viipymättä, jos oppilaspaikkoja vapautuu lukuvuoden aikana.

Koulussa jo opiskelevien oppilaiden jatkoilmoittautuminen tehdään keväisin maaliskuussa. Kaikille kerran oppilaspaikan saaneille pyritään takamaan opintojen jatkuvuus.

Koulussa opiskeleva voi halutessaan ilmoittaa pitävänsä väli vuoden. Tällöin hän on vielä yhden lukuvuoden koulun oppilaana kirjoilla ja voi seuraavana keväänä hakea oppilaspaikkaa jatkoilmoittautumisten yhteydessä.

Koulun juhlanäyttelystä, valokuva Maarit Kytöharju

19. YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulu ylläpitää Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun kannatusyhdistys ry. Kannatusyhdistyksen jäsenet ovat pääsääntöisesti koulun oppilaiden tai entisten oppilaiden vanhempia. Kannatusyhdistyksen johtokunnan jäsenet valitaan kaksivuotiskaudelle yhdistyksen vuosikokouksissa, puolet johtokunnasta on vuorovuosin erovuorossa. Kannatusyhdistyspohjaisuus tuo koulun toimintaan elimellisesti mukaan oppilaiden huoltajat. Kannatusyhdistyksen jäsenyys perustuu vapaaehtoisuuteen.

Kaikille oppilaiden huoltajille tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa koulun toimintaan. Heiltä kysytään palautetta tekemällä kyselytutkimuksia ja kysymällä suullisesti ja sähköpostitse mielipiteitä koulun toiminnasta.

Lasten ja vanhempien yhteistä osallisuutta ja sitoutuneisuutta koulun toimintaan kannustetaan tarjoamalla viikonloppuisin lasten ja aikuisten yhteisiä lyhytkursseja ja työpajoja. Lasten huoltajia ja läheisiä aikuisia kutsutaan osallistumaan avoimille oppitunneille. Lisäksi vanhempia kutsutaan oppilastöiden näyttelyihin, avointen ovien päiviin ja vanhempainiltoihin. Nämä kohtaamiset taiteellisen työskentelyn tai oppilastyönäyttelyn äärellä tarjoavat mahdollisuuden palautteen antoon ja vuoropuheluun siitä, miten koulun toiminnassa on onnistuttu, mitä voitaisiin kehittää ja minkälaisia toiveita oppilaiden perheillä on koulun toiminnan ja opetuksen suhteen.

Pohjois-Helsingin kuvataidekoulu tekee tiivistä yhteistyötä Helsingin kaupungin, Malmitalon toimijoiden, Kanneltalon toimijoiden sekä Pakilan musiikkiopiston kanssa. Lisäksi koulu toimii yhteistyössä Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liiton ja Taiteen perusopetusliiton kanssa. **Yhteistyötä kuvaillaan tämän opetussuunnitelman luvuissa 1 ja 3.**

20. TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN

Koulun toimintaa kehitetään yhdessä oman toimialueen toimijoiden, muiden taiteen perusopetuksen oppilaitosten sekä edellä lueteltujen yhteistyötahojen kanssa. **Toiminnan kehittämisestä ja yhteistyömuodoista lisää luvussa 1.**

Koulun toimintaa tarkastellaan ja kehitetään jatkuvasti opettajien kokouksissa, Pohjois-Helsingin kuvataidekoulun kannatusyhdistyksen johtokunnan kokouksissa sekä arkisessa opetustyössä.

Oppilailta ja heidän vanhemmiltaan kerätään arvokasta palautetta suullisesti ja kirjallisesti koulun toiminnan kehittämiseksi.

Opetushenkilöstö osallistuu valtakunnallisiin taidekasvatuksen koulutuspäiviin, jotta toiminnassa pysytään ajan tasalla kuvataidekasvatuksen ja pedagogiikan muutoksissa.

Henkilökuntaa täydennyskoulutetaan aina, kun siihen ilmenee tarvetta ja sopivia koulutuksia on tarjolla.

Tieto- ja viestintäteknologian kehitystä seurataan ja sen hyödyntämistä kehitetään.

Ympäristötietoisuutta, kierrätystä ja lajittelua koulun toimipisteissä kehitetään.

21. MUUT SUUNNITELMAT

Oppilaitoksella on yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, jota päivitetään vähintään kolmen vuoden välein. Suunnitelma laaditaan yhdessä koulun oppilaiden, johtokunnan ja henkilökunnan kanssa, oppilaiden vanhempien näkemyksiä kuullen.

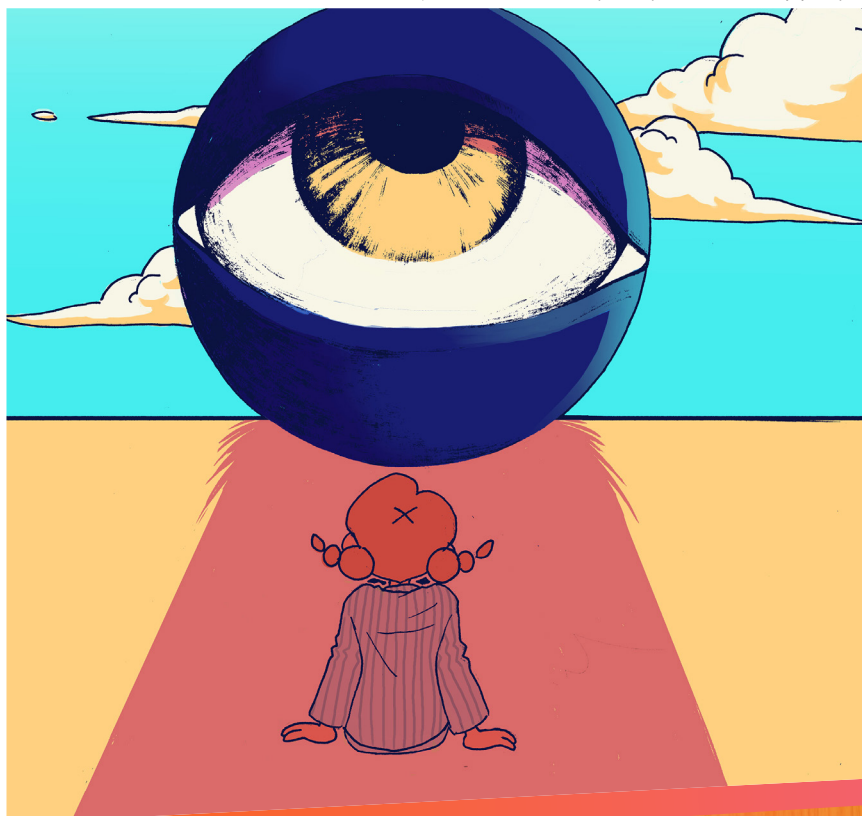
Koululle laaditaan tietosuojaseloste ja oppilaiden huoltajille tiedotetaan henkilötietojen käsittelyyn liittyvät käytännöt.

Opettajille laaditaan opetussuunnitelmaa tarkentava opas, jota päivitetään säännöllisin väliajoin.

Oppilaille ja heidän vanhemmilleen laaditaan vuosittain työpajaesite, joka kuvailee syventävien opintojen työpajavalikoimaa.

Oppilaitoksella on oppilaille ja vanhemmille suunnattu opas, joka sisältää ohjeita ja informaatiota koulun toimintatavoista, opintojen etenemisestä sekä lukuvuosikohtaisista loma-ajoista ja muista opetusjärjestelyistä. Tämä opas päivitetään joka vuosi.

Sarjakuvateoksen yksityiskohta, lopputyö.

22. TAITEEN PERUSOPETUKSEN KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPINNOT: OPINTOJEN RAKENNE

ikä: 4–6	VARHAISIÄN KUVATAIDEKASVATUKSEN OPINTOKOKONAISUUS 1,33, 1,67 tai 2 oppituntia viikossa 45–204 oppituntia 1–3 opintovuoden aikana
6–12	TAITEEN PERUSOPETUKSEN KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN PERUSOPINNOT Kuvataiteen perusteet -opintokokonaisuus 1,67, 2 tai 3 oppituntia viikossa 34 opetusviikkoa, 57–102 oppituntia lukuvuoden aikana 5–7 opintovuotta, yhteensä 400 oppituntia
11–16	Laajat kuvataiteen opinnot -opintokokonaisuus 3 oppituntia viikossa 34 opetusviikkoa, 102 oppituntia lukuvuoden aikana 3–5 opintovuotta, yhteensä 400 oppituntia
14–21	TAITEEN PERUSOPETUKSEN KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN SYVENTÄVÄT OPINNOT 3–4 oppituntia viikossa 34 opetusviikkoa, 102–136 oppituntia lukuvuoden aikana 4–7 opintovuotta, yhteensä 500 oppituntia Opintokokonaisuus koostuu yksilöllisesti valittavista työpajaopinnoista, opintoihin sisältyy lopputyö

23. TAITEEN PERUSOPETUKSEN KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPINNOT: VAIHTOEHTOISET JA TÄYDENTÄVÄT OPINNOT

ikä: 4–6	MAHDOLLISET KUVATAIDETTA JA MUSIIKKIA YHDISTÄVÄT OPINNOT 1,33–2 oppituntia viikossa 45–68 oppituntia lukuvuodessa
6–12	MAHDOLLISET KUVATAITEEN JA MUSIIKIN YHTEISOPINNOT 2–3 oppituntia viikossa 34 opintoviikkoa, 68–102 oppituntia lukuvuodessa
6–12	MAHDOLLISET ARKKITEHTUURIPAINOTTEISET OPINNOT 2–3 oppituntia viikossa 34 opintoviikkoa, 68–102 oppituntia lukuvuodessa
7–21	VAIHTOEHTOISET OPINNOT Kuvataiteen ja musiikin yhteisopetusta sekä arkkitehtuuripainotteista opetusta voidaan tarjota, mikäli osallistujia on riittävä määrä. Monitaiteiset valinnaiset opinnot yhteistyössä toisen taiteen perusopetuksen oppilaitoksen kanssa tai toisessa oppilaitoksessa. Erilaiset taideprojektit toisten toimijoiden kanssa tai koulun omina hankkeina. Lisäksi tarjotaan opetusta täydentäviä erityis- ja lyhytkursseja koulun loma-aikoina sekä viikonloppuisin.

POHJOIS-HELSINGIN KUVATAIDEKOULUN YHTEYSTIEDOT

WWW.KUVISKOULU.FI
TOIMISTO@KUVISKOULU.FI
PUH. 045 1243 586

Kuva: Mediataiteen työpajan ryhmätyö

OPETUSPISTEET:

ITÄ-PAKILA: OHRAHUHDANTIE 2 B, 00680 HELSINKI

MALMI: MALMITALO, ALA-MALMIN TORI 1, 00700 HELSINKI

KANNELMÄKI: KANNELTALO, KLANEETTITIE 5, 00420 HELSINKI

